גרסה	1	שם קובץ	פארק נחל דרגה – הצגת תוכנית עבודה למהנדס ואדריכלית העיר– 29.12.2025
פרויקט	פארק נחל דרגה		
נושא	הצגת תוכנית עבודה למהנדס ואדריכלית העיר		
תאריך	29.12.25	תאריך הפצה	04.01.2026
מקום	ZOOM	רשמ/ה	דיוויד ויז

נוכחים	שם	תפקיד	ארגון	מייל
.1	יואל אבן	מהנדס העיר	עיריית ירושלים	evyoel@jerusalem.muni.il
.2	ענבר וייס	אדריכלית העיר	עיריית ירושלים	inbar_we@jerusalem.muni.il
.3	הילה בכר	ממונה על בקרה ואיכות התכנון והבניה	עיריית ירושלים	bchila@jerusalem.muni.il
.4	רונית מורדוך	אדריכלית המרחב הציבורי	עיריית ירושלים	ronit_mo@jerusalem.muni.il
.5	אוהד כהן	מנהל התכנון	הרל"י	ohadc@jda.gov.il
.6	שרון פרי	רכזת פרויקטים	הרל"י	sharonp@jda.gov.il
.7	רחלי חביב	מתכננת רובע דרום	עיריית ירושלים	racheli_ha@jerusalem.muni.il
.8	מירי גאנו רייס	ממונה על איכות הסביבה	עיריית ירושלים	RSMIRI@jerusalem.muni.il
.9	יעל צור	הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	עיריית ירושלים	TzYael@jerusalem.muni.il
.10	דוד לרנר	אקולוג מלווה - מחלקת איכות הסביבה	עיריית ירושלים	david_ler@jerusalem.muni.il
.11	מיכל יריב	אדריכלית נוף	מילר בלום תכנון סביבתי בע"מ	michal_y@miller-blum.co.il
.12	מירי מכלוף רגב	אדריכלית נוף	מילר בלום תכנון סביבתי בע"מ	Miri@miller-blum.co.il
.13	ליה מאור	אדריכלית נוף	מילר בלום תכנון סביבתי בע"מ	lia@miller-blum.co.il
.14	ד"ר אפרת פרבר	יועצת הידרולוגיה	ד"ר אפרת פרבר	farber.efi@gmail.com
.15	יערה ישראלי	יועצת אקולוגיה	יערה ישראלי	gorenyoni@gmail.com
.16	דרור אמיר	מנהל חטיבה אורבנית	INPROJECT	DrorA@inproject.co.il
.17	דיוויד ויז	תאום תכנון	INPROJECT	davidv@inproject.co.il
תפוצה				
.1	נטע גולשטיין לוי	צוות אדריכלית העיר מבנים	עיריית ירושלים	Neta_Go@jerusalem.muni.il
.2	מיטל מזרחי	מנהלת תחום בכירה לפרויקטים	עיריית ירושלים	mzmeital@jerusalem.muni.il
.3	מלי דודיאן	ממונה על תכלול תכניות ופרויקטים מיוחדים	עיריית ירושלים	DDMALI@jerusalem.muni.il
.4	אמי ארבל	סגן מנהל האגף והממונה על תכנון העיר	עיריית ירושלים	aramnon@jerusalem.muni.il
.5	רויטל ון דה ברוק	אגף תכנון עיר	עיריית ירושלים	VnRevital@jerusalem.muni.il
.6	ניר מרגלית	מנהל מחלקה בכיר לתכנון סביבתי וקיימות	עיריית ירושלים	MarNir@jerusalem.muni.il
.7	מאיה סטאר	הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	עיריית ירושלים	starr_ma@jerusalem.muni.il
.8	זהר הררי	מתכנן ערים אורבני קהילתי	מנהל קהילתי	_UrbanPlanH@gmail.com
.9	יוני גורן	יועץ הידרולוגיה	ד"ר אפרת פרבר	gorenyoni@gmail.com

1.0	**נושא הפגישה**				
1.1	- הצגת תכנית עבודה בפני מהנדס ואדריכלית העיר לקבלת הנחיות להמשך קידום תכנון הפארק בהתאם לסלי הפרויקטים שהוצגו.	INFO			
	מהלך הפגישה :				
	הוצגה מצגת פארק נחל דרגה 12.25 המתארת את הפרוגרמה וחזון הפרויקט – הקמת פארק טבע עירוני קהילתי מנוהל.	INFO			

	- הוצגו עקרונות תכנית העבודה בעקבות תהליך חקר ולימוד השטח, בחינת סטוטוריקה , ניתוח תוכניות שכנות וזיהוי אתגרים. - הוצג מערך 13 סלי פרויקטים והוצגה טבלת דירוג מומלצת ע"י צוות התכנון לתיעדוף שלביות קידום תכנון מפורט. - הוצגו הדמיות ראשונית להמחשת אופי הפרויקט המוצע.				
	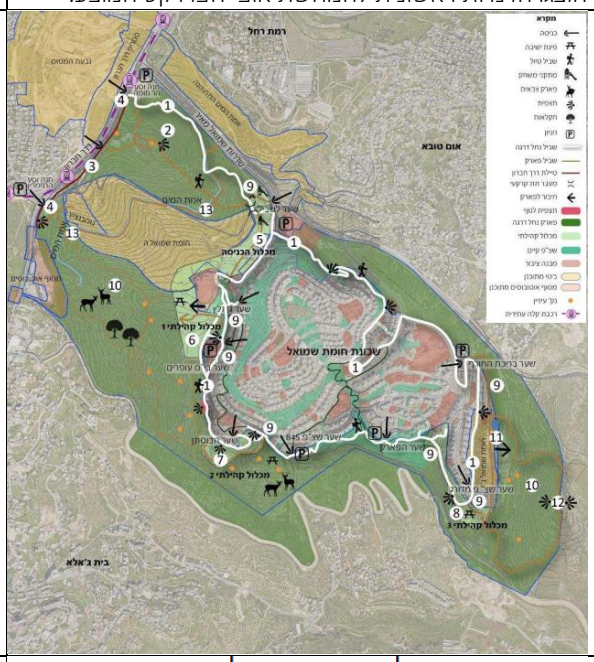	INFO			
	פארק נחל דרגה | סלי פרויקטים | **פירוט ושלביות**	INFO			

מס' פרויקט	שם הפרויקט/משימה	שלביות
1	שביל נחל דרגה	א
2	גבעת הארבעה: הסדרת כניסת קהל בגבעת ומורדות הארבעה, מצפור נופי, נקודות עניין (פריחה, היסטוריה, ארכיאולוגיה וכו')	ב
3	טיילת נוף "נחל דרגה" על דרך חברון במקביל לציר הרק"ל	ב
4	חיבור חוץ שכונתי - חיבורים על דרך חברון, צומת גילה והשכונות המערביות אל הפארק (באמצעות תחנות רק"ל ומבנה חנה וסע)	ב
5	מכלול הכניסה לפארק: פארק פנאי ונופש קולט קהל, בדרגות פיתוח שונות במורד גבעת הארבעה לכיוון הכניסה לשכונה, תשתית ירוקה למעבר בע"ח. המכלול יחבר את הקהילה אל הפארק.	ב
6	מכלול קהילתי 1: הגן הקהילתי	ב
7	מכלול קהילתי 2: מרכז תנועות הנוער וגן הבוסתן	ב
8	מכלול קהילתי 3: חורשת אחר הצהריים	ב
9	שכונת חומת שמואל - מבואות, שערים וכניסות. חיבורים וקישוריות השכונות לשביל ולפארק	ב
10	פארק הטבע נחל דרגה: מכלול נוף תרבות, טראסות עתיקות, זיתים וארכיאולוגיה	ג
11	בריכת החורף וטיפול בואדיות ובנחלים	ג
12	תצפית סף מדבר ושבילי מיטיבי לכת	ג
13	פיתוח נופי של טיילת אמת המים התחתונה	ג

גרסה	1	שם קובץ	פארק נחל דרגה – הצגת תוכנית עבודה למהנדס ואדריכלית העיר– 29.12.2025
פרויקט	פארק נחל דרגה		
נושא	הצגת תוכנית עבודה למהנדס ואדריכלית העיר		
תאריך	29.12.25	תאריך הפצה	04.01.2026
מקום	ZOOM	רשמ/ה	דיוויד ויז

	דיון: פיתוח טיילת נוף על דרך חברון				
	מוצעת טיילת על דרך חברון לאורך ציר הרק"ל, תוך שילוב כניסות אל השביל והפארק, מנזר מר אליאס, גבעת הארבעה, וחיבורים אל השכונות ממערב. 	INFO			
	- נדון הצורך בפיתוח קישוריות מ/אל סטריפ דרך חברון ושכונת גבעת המטוס (6500 יח"ד) בהדגש על אזור תחנות רק"ל , חניון חנה וסע הר חומה (צפוני) וחניון רוזמרין (דרומי) כשני מוקדי תנועה ומחוללי חציה בדרך חברון ואל הפארק. 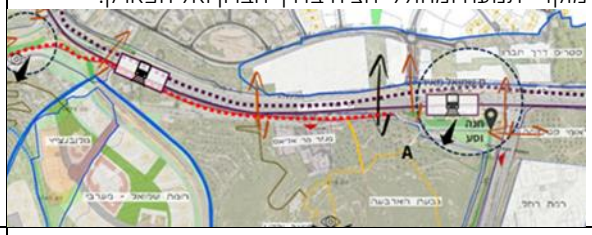 -	INFO			
	הנחיות מהנדס ואדריכלית העיר:				
	- מברכים על הפרויקט ועקרונות התכנון המוצע. - הונחה לתאם את התכנון עם צוות אד' העיר. - צוינה חשיבות קידום סלי פרויקטים בדופן דרך חברון. עם זאת צוות התכנון התבקש להבהיר את מהות השדרוג ולהציג הדמיות כמו כן, יש להמשיך את התיאום עם משרדי האדריכלים אהרונסון ומנעד. - הוצע להמשיך את תאום התכנון עם צוות צתא"ל - הונחה להציג את הפרויקט לסמנכ"ל תפעול ואגף שפ"ע - הונחה להציג את התכנית בפני ראש העיר - מבוקשת מצגת מקוצרת להצגתה בפני רה"ע, הונחה להתרכז בטבלת סלי הפרויקטים, תיעדוף, אומדנים ראשוניים ולהציג הדמיות להמחשה. מוצע לכלול בהצגה התייחסות קצרה לרקע ותכנון הקודם	INFO			

<u>צרופות:</u> המצגת שהוצגה בפגישה

פארק נחל דרגה

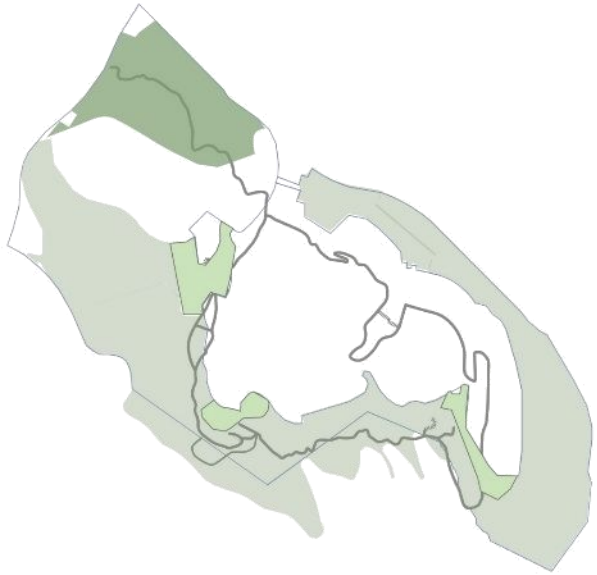

צילום: יערה ישראלי

צילום: יערה ישראלי

צילום: עופר רייס

מצגת למהנדס ואדריכלית העיר

12.2025

מילר-בלום תכנון סביבתי בע"מ
Miller-Blum Environmental Planning

INPROJECT

הרשות לפיתוח ירושלים

שווה לחיות בירושלים

רשות ניקוז ונחלים ים המלח

פארק נחל דרגה

צוות התכנון בשיתוף עיריית ירושלים

עיריית ירושלים - אמי ארבל , שלום כהן , אפרת שנאורזון, ראש אגף תפעול, צוות אדריכל העיר

הרל"י – אוהד כהן, שרון פרי

מזמין שביל רשות ניקוז ים המלח – מוריאל קוסומנו, רם דמבובסקי

ניהול פרויקט - INPROJECT : דרור אמיר, אבי כהן, דיוויד ויז

אקולוגיה - יערה ישראלי

הידרולוגיה - אפי פרבר ויוני גורן

אדריכלות נוף – מילר בלום: אמיר בלום, מיכל יריב, ליה מאור, מירי רגב מכלוף

סקירה כללית

סלי פרויקטים

סוגיות להמשך

פארק נחל דרגה | **סקירה כללית**

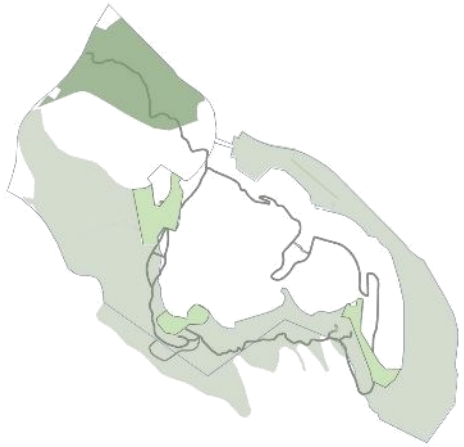

פארק נחל דרגה

תהליך תכנון

לימוד השטח, איסוף מידע קיים וחלוקה לתאי שטח

סטטוטריקה, בדיקות בעלויות וייעודי קרקע

ניתוח, היכרות ותיאום עם **תוכניות שכנות**, מקומיות ואזוריות (בינוי, תנועה וכד')

זיהוי **אתגרים**, חסמים וסוגיות לטיפול

אסטרטגיה

גיבוש פרוגמה, חזון ותיאום יעדים עם המזמין והעירייה

יצירת סלי פרויקטים

בחינת דירוג ותעדוף הפרוייקטים לקראת המשך התכנון

קידום תכנון מפורט על סמך החלטת מהנדס ואדריכל העיר

פארק נחל דרגה

צילום: יערה ישראלי

פארק עירוני בשטח של כ- 2,700 דונם

- נוף הפארק **עוטף** את שכונת חומת שמואל
- גבעת הארבעה **כריאה הירוקה** של השכונות המערביות
- הפארק **כלוא** בין גדר ההפרדה לבין דרכים/בינוי
- הנוף **בראשיתי**-חקלאי ייחודי, טראסות אבן ומרבצי סלע מרשימים
- הטופוגרפיה משמעותית, ומאופיינת **במורפולוגיה** של גבעות, נחלים וואדיות
- נוף **סף מדבר**, תצפיות רחבות ורחוקות
- השטח טומן בחובו **שכבות** של היסטוריה וארכיאולוגיה
- הפארק **נגיש בתח"צ ובמערך רכבות קלות**, כולל חניוני חנה וסע, אוטובוסים ושבילי אופניים
- מתוכננת **תוספת משמעותית של תושבים** למרחב של מעל **12,000 יח"ד, הפארק ייתן מענה מיידי לצורך בשטחים פתוחים איכותיים**

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | **פרוגרמה וחזון**

מצב קיים: גבעת הארבעה ומבט אל חומת שמואל

פארק טבע עירוני קהילתי נחל דרגה ממוקם בירושלים במורדות המזרחיים של קו פרשת המים על ספר המדבר, נחל שראשיתו בהרי ירושלים וסופו בים המלח. הפארק מוגדר ב**תוכנית האב לשטחים פתוחים** כחוליה מקשרת חשובה בין מרחבי מערב ומזרח העיר. **הפארק ינוהל ויתוחזק ע"י גוף עירוני מקצועי**.

הפארק מהווה **מקום מפגש** בין בני אדם במגוון דתות ותרבויות, וייחודי בשל **שכבות הטבע והסביבה** המגוונות.

הפארק מהווה **אתר טבע ומורשת ייחודי**, הכולל טראסות ומטעי זיתים עתיקים, מערכת חי וצומח מקומית ועשירה, ואדיות, נחלים, מסלע ייחודי וממצאים ארכיאולוגים רבים.

במרחב הסובב את הפארק מתוכננת תוספת משמעותית של **תושבים של מעל 12,000 יח"ד**. הפארק ייתן מענה מיידי לצורך בשטחים פתוחים איכותיים.

הפארק מבקש **לשלב את המבקר באתר, עם המערכת האקולוגית המקומית** (בעלי חיים, צומח ומים) לצד **חיזוק הקשרים עם הקהילה**, ובדגש על פעילויות מגוונות השזורות בהנאה, ספורט, טיול וחינוך.

הפארק ישרת את כל הבאים בשעריו ובשביליו באופן מכבד, שיוויוני, נגיש ובטוח.

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | נפחי בינוי עתידיים

שכונה	סטטוס	יח"ד קיימות	תוספת יח"ד עתידיות
חומת שמואל "הר חומה"	שכונה קיימת	כ- 24,000 תושבים 7062 יח"ד	350
חומת שמואל ג' 101-1196161	עתידית-תב"ע	-	480
חומת שמואל ה' - הרחבה	לא מקודמת בשלב זה		2200
גולובנציץ' 101-0285411		-	540
אמת המים התחתונה 101-0808840	עתידית-תב"ע	-	1300
סטריפ דרך חברון 101-0657593	בתכנון מפורט + ביצוע	-	3500
גבעת המטוס מק/14295	בביצוע		3000
תוכנית ורשבסקי	אין נתונים	-	?
אום טובה – צור באהר "נופי רחל" 101-1159920	לא מקודמת בשלב זה	24,000 תושבים 11,500 יח"ד	650 (רק לשכונה היהודית)
צומת טנטור 101-1026574	לא מקודמת בשלב זה	-	?
קתיסימה, גן לאומי 101-1049923	אתר ארכיאולגי, לא לבינוי	0	0
חניון אוטובוסים 101-0805531	אישור תב"ע	0	0

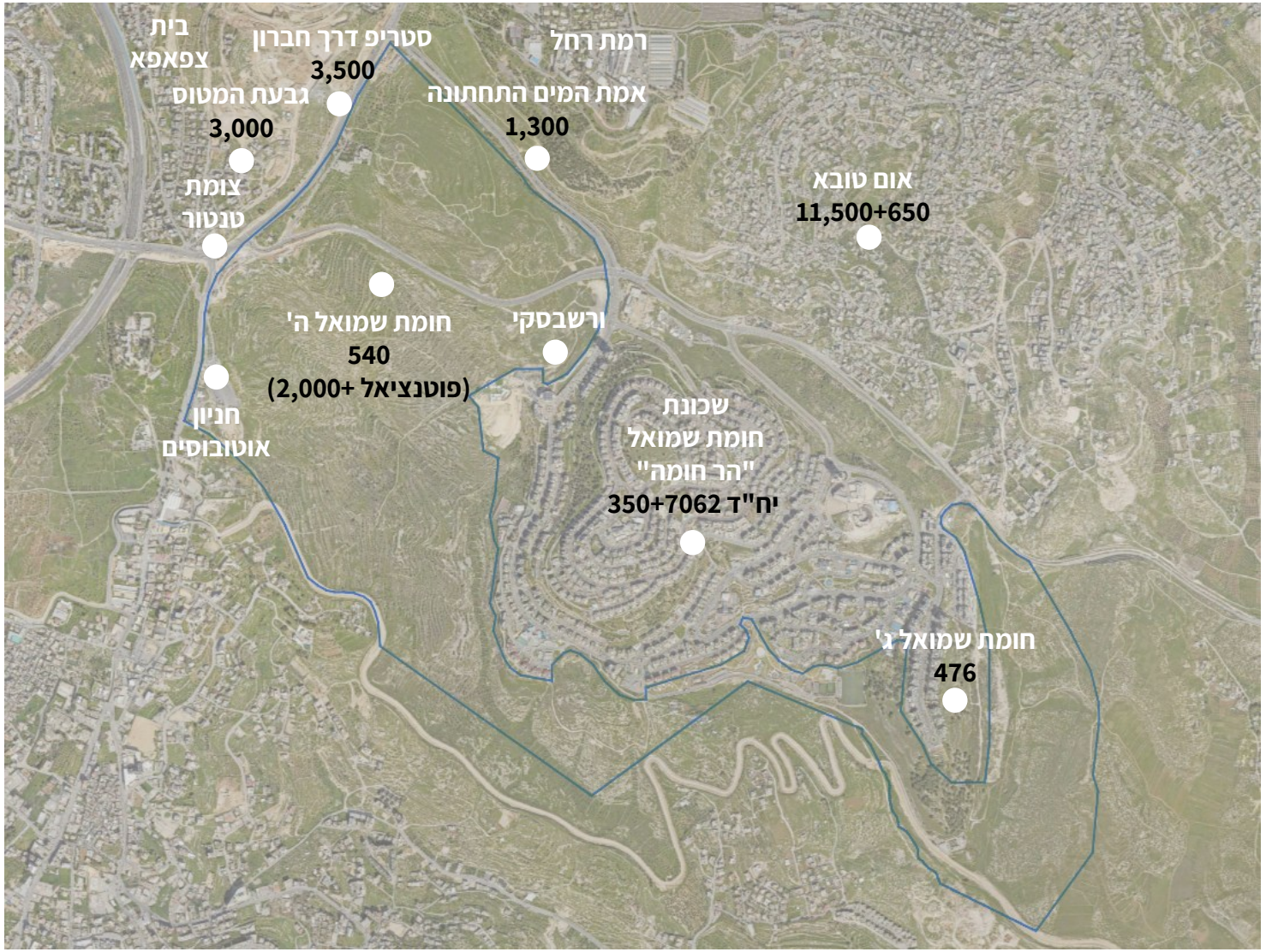

סה"כ תוספת יחידות דיור עתידיות במרחב: כ- 12,000 (!)

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | **סלי פרויקטים**

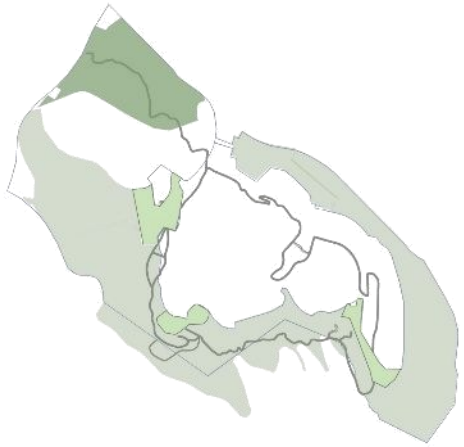

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | סלי פרויקטים | פירוט ושלביות

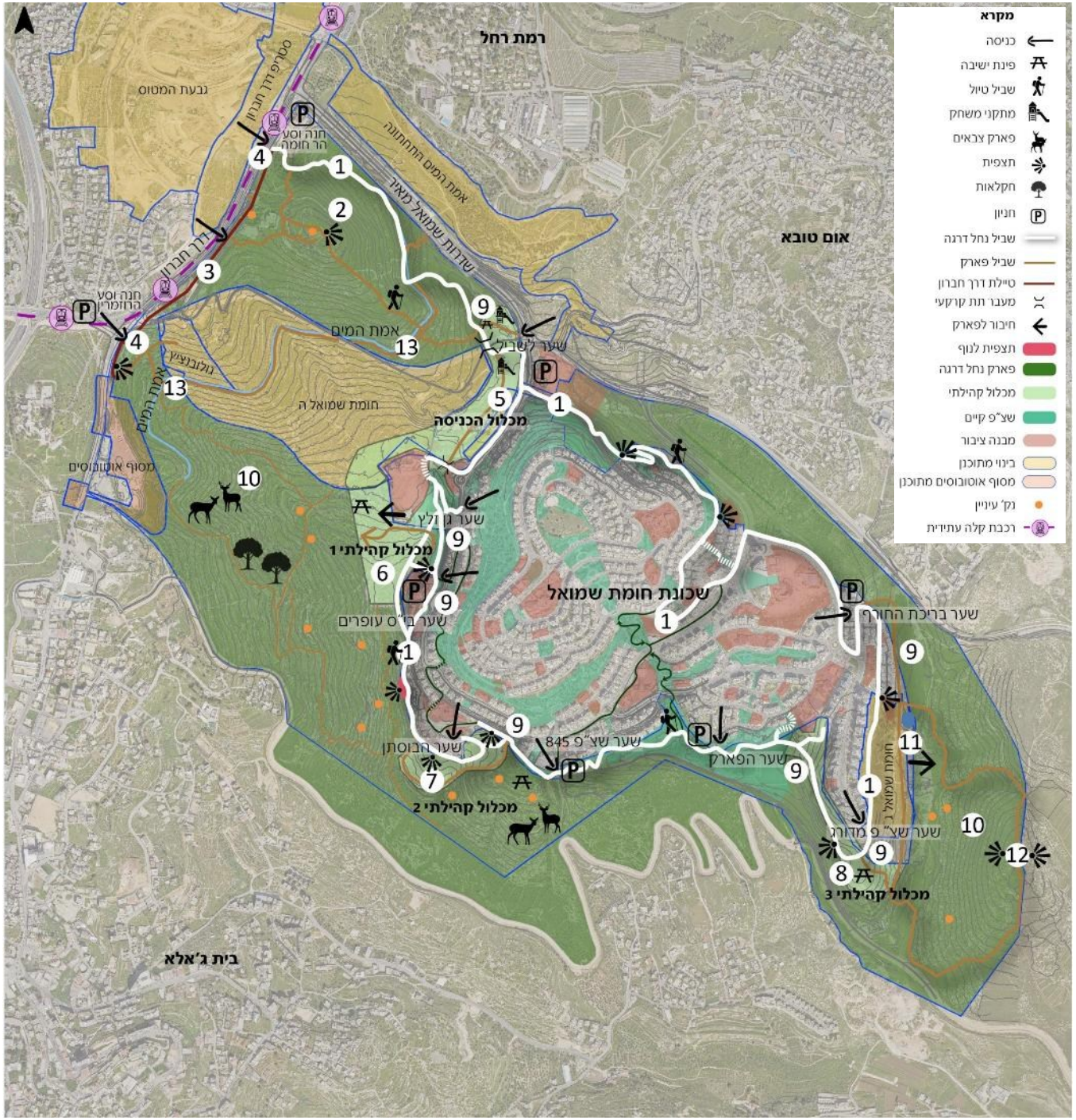

מס' פרויקט	שם הפרויקט/משימה	שלביות
1	**שביל נחל דרגה**	**א**
2	**גבעת הארבעה** : הסדרת כניסת קהל בגבעת ומורדות הארבעה, מצפור נופי, נקודות עניין (פריחה, היסטוריה, ארכיאולוגיה וכו')	**ב**
3	**טיילת נוף** "נחל דרגה" על דרך חברון במקביל לציר הרק"ל	**ב**
4	**חיבור חוץ שכונתי** - חיבורים על דרך חברון, צומת גילה והשכונות המערביות אל הפארק (באמצעות תחנות רק"ל ומבנה חנה וסע)	**ב**
5	**מכלול הכניסה לפארק:** פארק פנאי ונופש קולט קהל, בדרגות פיתוח שונות במורד גבעת הארבעה לכיוון הכניסה לשכונה, תשתית ירוקה למעבר בע"ח. המכלול יחבר את הקהילה אל הפארק.	**ב**
6	**מכלול קהילתי 1**: הגן הקהילתי	**ב**
7	**מכלול קהילתי 2**: מרכז תנועות הנוער וגן הבוסתן	**ב**
8	**מכלול קהילתי 3**: חורשת אחר הצהריים	**ב**
9	שכונת חומת שמואל - **מבואות, שערים וכניסות**. חיבורים וקישוריות השכונות לשביל ולפארק	**ב**
10	**פארק הטבע נחל דרגה**: מכלול נוף תרבות, טראסות עתיקות, זיתים וארכיאולוגיה	**ג**
11	**בריכת החורף** וטיפול בואדיות ובנחלים	**ג**
12	**תצפית סף מדבר** ושבילי מיטיבי לכת	**ג**
13	פיתוח נופי של **טיילת אמת המים התחתונה**	**ג**

פארק נחל דרגה

1

שביל נחל דרגה

פארק נחל דרגה

1 שביל נחל דרגה | **חזון**

השכונה והקהילה במרכז.

השביל עוטף את השכונה ומייצר 'לופ' הליכתי, בטוח והמשכי.

המכלולים הקהילתיים לאורכו, שערים ותצפיות מחברים את הקהילה אל השביל והפארק.

הפארק מקיף את השכונה ומהווה חוצץ ירוק בינה ובין המרחב הסובב המורכב משטחים מבונים, אזורים פתוחים ותחום בגדר ההפרדה בחלק המערבי.

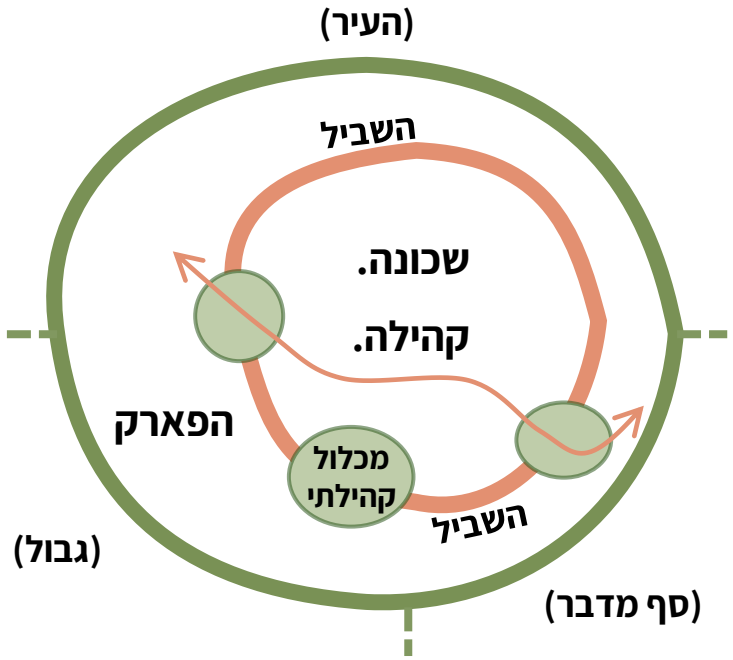

פארק נחל דרגה

1 שביל נחל דרגה | עקרונות תכנון

השביל משלב **פעילות תיירותית עירונית עם פעילות קהילתית מקומית** ומתוכנן לתרום להגברת המודעות לשמירה על השטחים הפתוחים המקיפים אותו.

לפרויקט **חשיבות נופית גבוהה ולאורך השביל מס' נקודות קולטות קהל** כגון : תצפיות, חיבור למסלולי טיול, חקלאות עתיקה ועוד.

- שביל הליכה **באורך 9 ק"מ** בדרגות פיתוח שונות ובמקטעים שונים ומגוונים
- מחבר את דרך חברון וגבעת הארבעה
- השביל עוטף את שכונת חומת שמואל
- עובר לאורך שולי פארק הטבע נחל דרגה
- השביל מחבר בין מוקדים ופעילויות קהילתיות

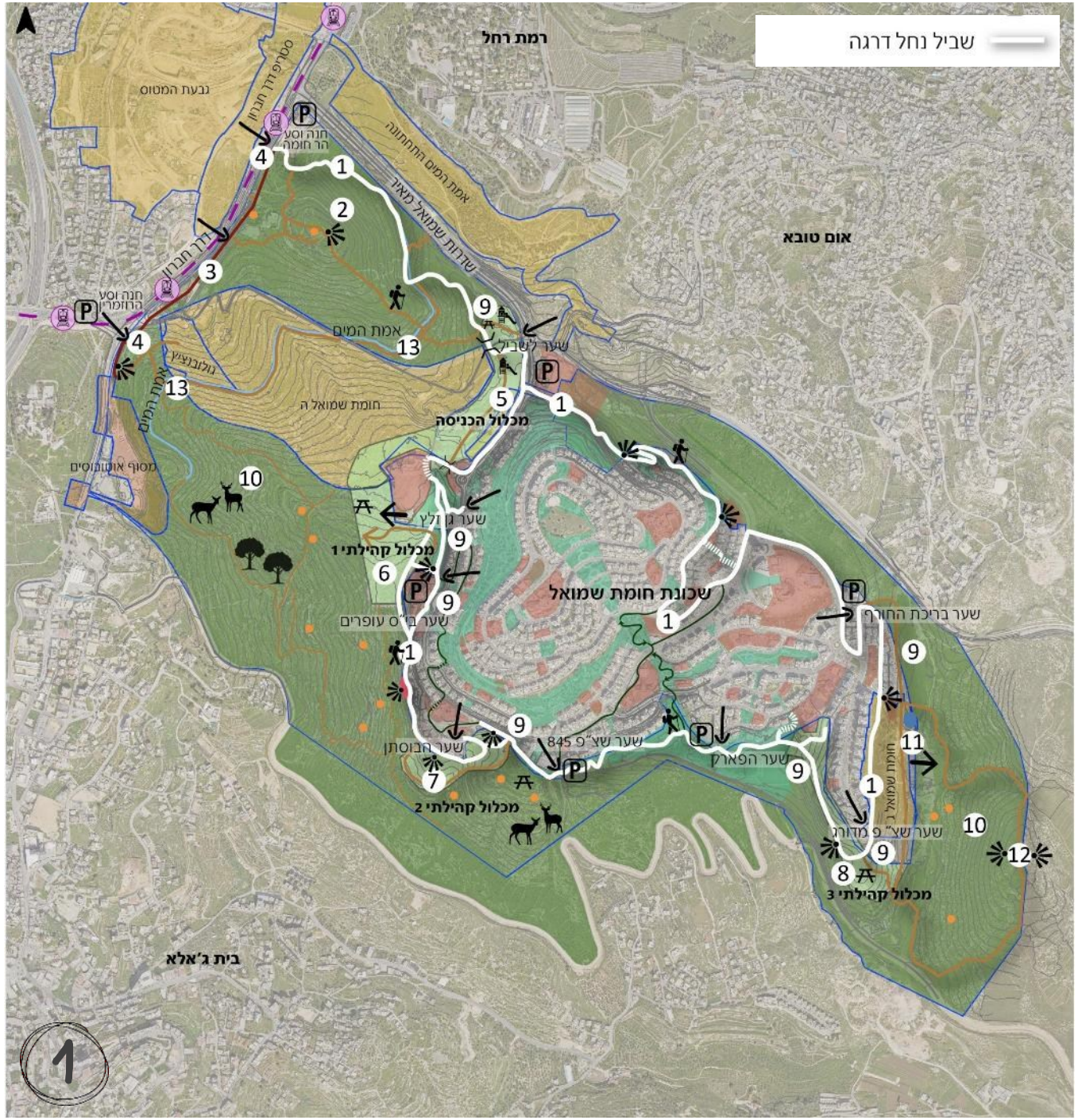

הדמיה: מילר בלום

הדמיה: שילוט שביל והמקטעים השונים

פארק נחל דרגה

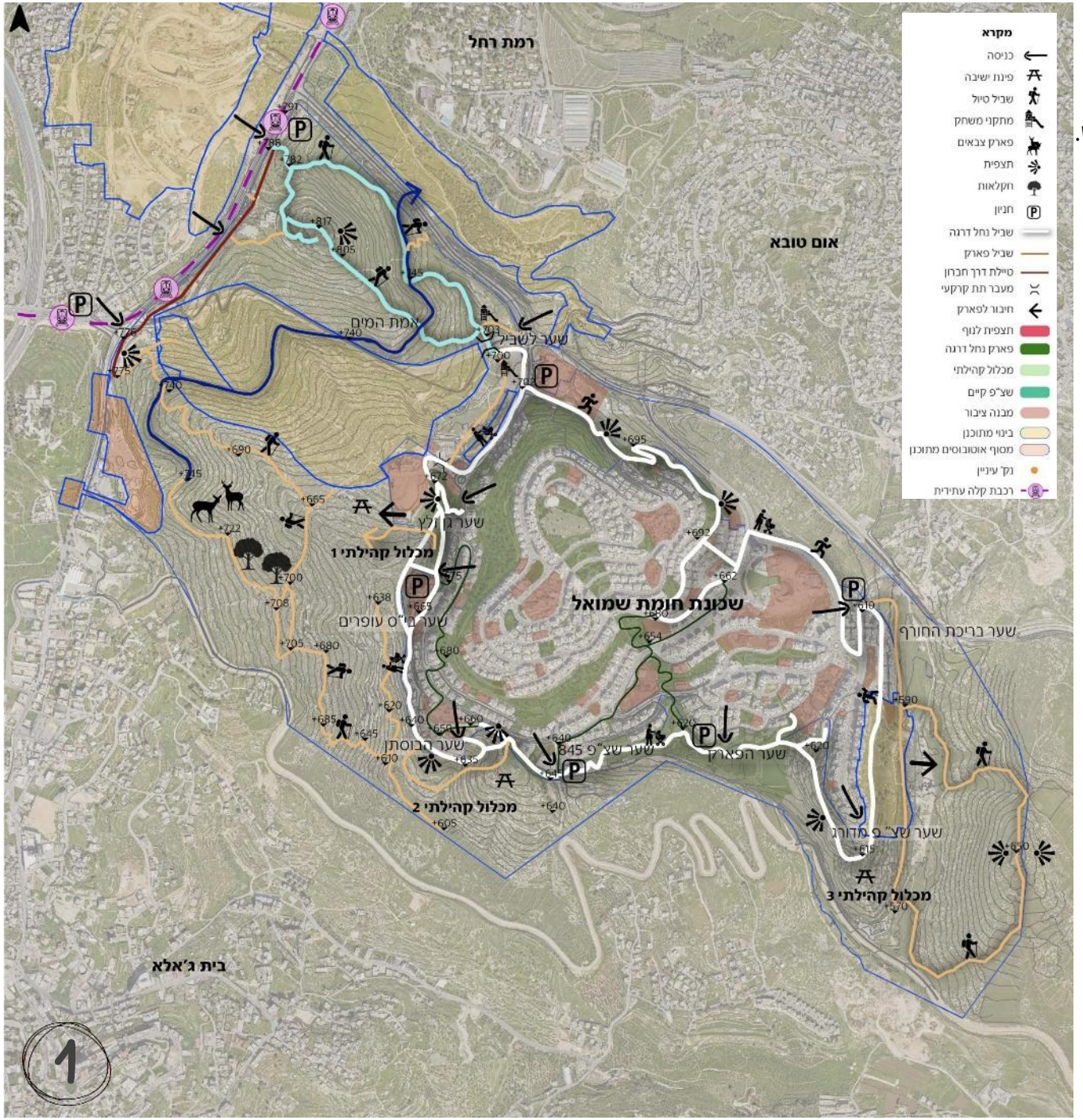

1 שביל נחל דרגה | חוויות ומשתמשים

תכנון השביל במקטעים המאופיינים ע"י סוג המשתמשים, אורך המסלול, רמת הקושי ואופי השימוש.

אל המוקדים הקהילתיים המלווים את השביל יחברו שבילים פנים שכונתיים.

טיול בגבעת הארבעה

שביל מיטבי לכת
גבעת הארבעה
אורך - 2200 מ'
הפרש גבהים- 88 מ'
אופי השימוש - מיטבי לכת

שביל מיטבי לכת תצפית סף מדבר

שביל מיטבי לכת
תצפית סף מדבר
אורך לופ - 2800 מ'
הפרש גבהים- 80 מ'
אופי השימוש - מיטבי לכת

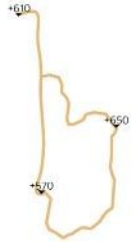

שביל עוטף שכונה

שביל הליכה ראשי
אורך לופ - 8140 מ'
הפרש גבהים- 90 מ'
אופי השימוש - ריצה, הליכה

אמת המים

שביל אמת המים
אורך - 2000 מ'
הפרש גבהים- 5 מ'
אופי השימוש - מיטבי לכת

שכונתי

שביל פנים שכונתי
אורך לופ - 1110 מ'
הפרש גבהים- 25 מ'
אופי השימוש - שכונתי

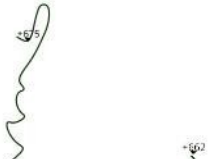

שביל פנים שכונתי
אורך לופ - 2000 מ'
הפרש גבהים- 60 מ'
אופי השימוש - שכונתי

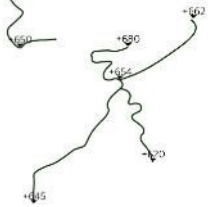

שביל הפארק

שביל הפארק
אורך - 4000 מ'
הפרש גבהים- 170 מ'
אופי השימוש - טבע וארכיאולוגיה
מיטבי לכת, שכונתי

פארק נחל דרגה

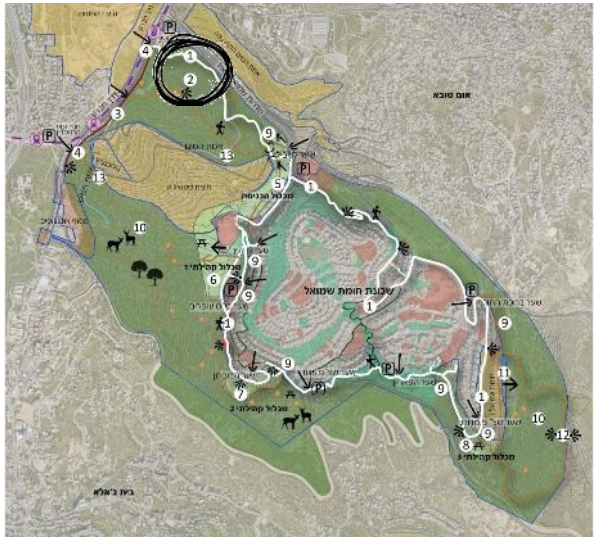

מצב מוצע . שביל טיול בטבע העירוני בגבעת הארבעה

הדמיה: מילר בלום

1 **שביל נחל דרגה**

מצב קיים

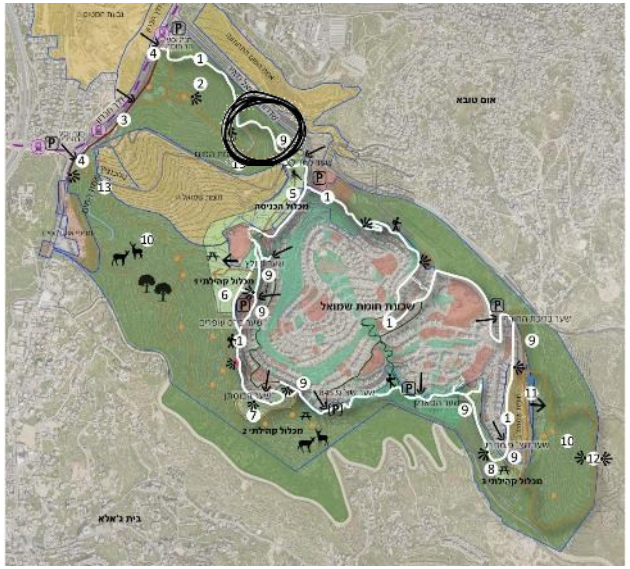

הגנה על **הטבע העירוני**, שיקום
ושימור השטח במופעו הטבעי
וצמצום הפגיעה בו

מצב מוצע . שביל טיול בטבע העירוני בגבעת הארבעה

הדמיה: מילר בלום

1 שביל נחל דרגה

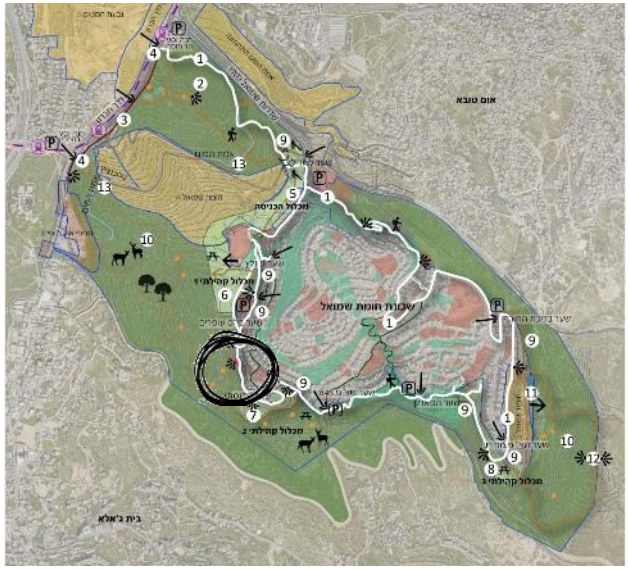

מצב מוצע . מרפסת אל הנוף לאורך השביל

1 **שביל נחל דרגה**

פארק נחל דרגה

גבעת הארבעה

פארק נחל דרגה

2 גבעת הארבעה | **מצב קיים**

שטח פתוח משמעותי בגודל **385 דונם**

גבעה הצופה אל כל האזור ומכילה ערכי טבע, היסטוריה, ארכיאולוגיה,

חקלאות, דת ותרבות.

כנסיית מר אליאס בולטת על רקע נוף הגבעה, הגבעה מאופיינת ע"י טראסות אבן, מטעי זיתים עתיקים ומקבצי פריחה עונתיים.

בגבעה תעלות מוצבי הליגיון הירדני וממצאי אמת המים תחתונה

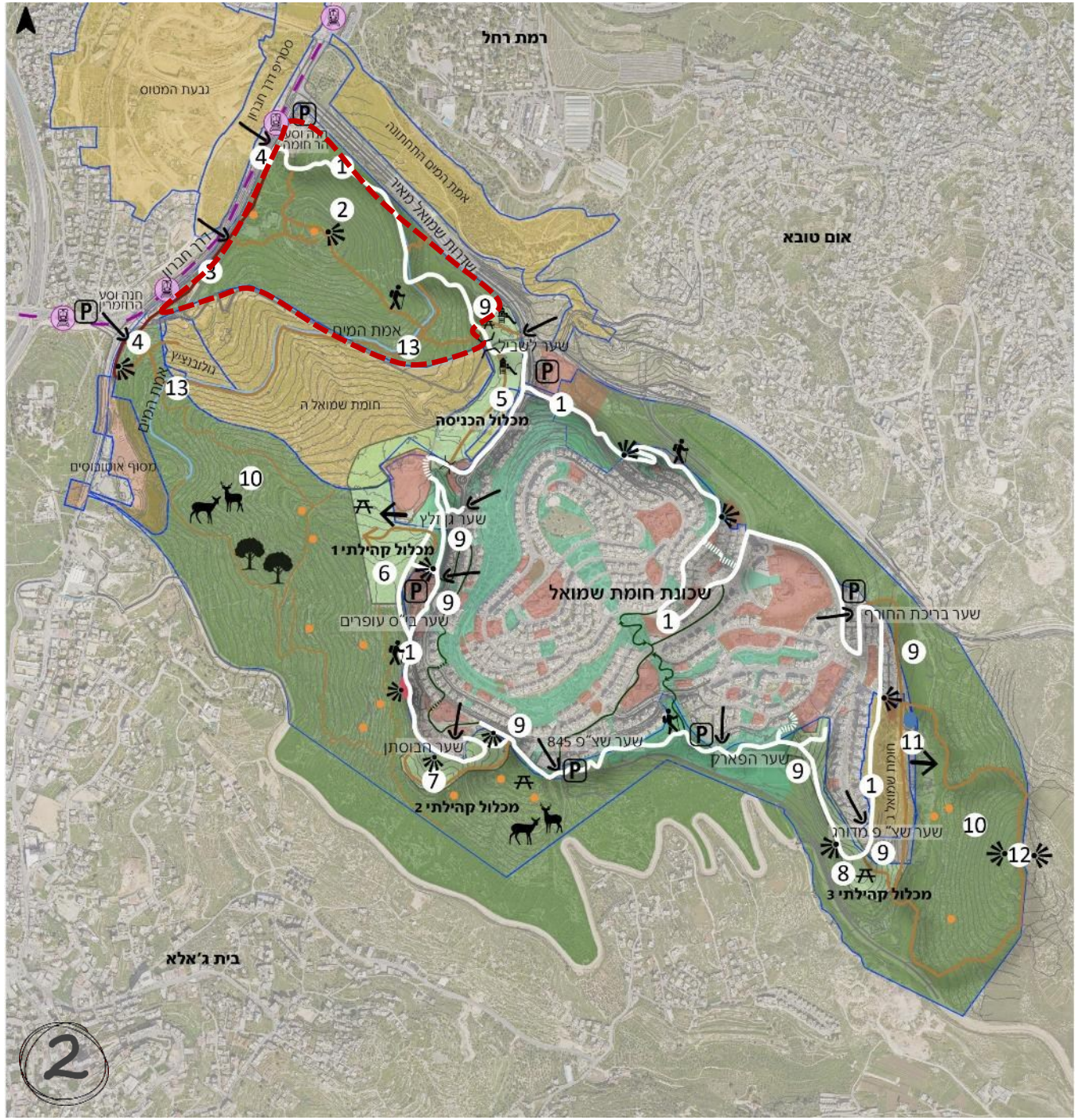

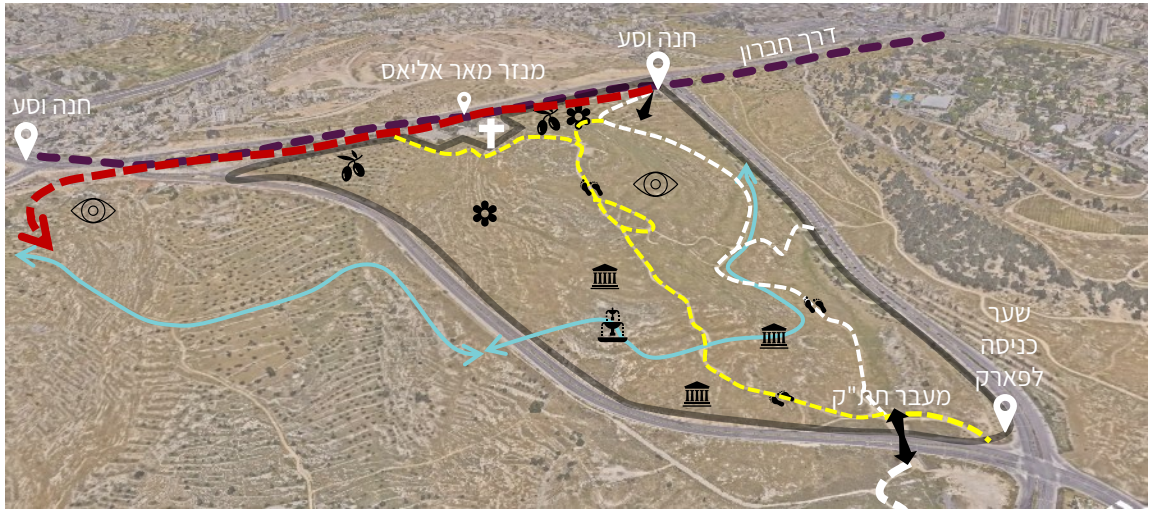

מקרא

- שביל נחל דרגה
- תוואי שביל קיים
- שביל אמת המים
- מנזר
- טראסות חקלאיות
- ארכיאולוגיה
- נוף רחוק ותצפית
- שביל טיול
- פריחות

פארק נחל דרגה

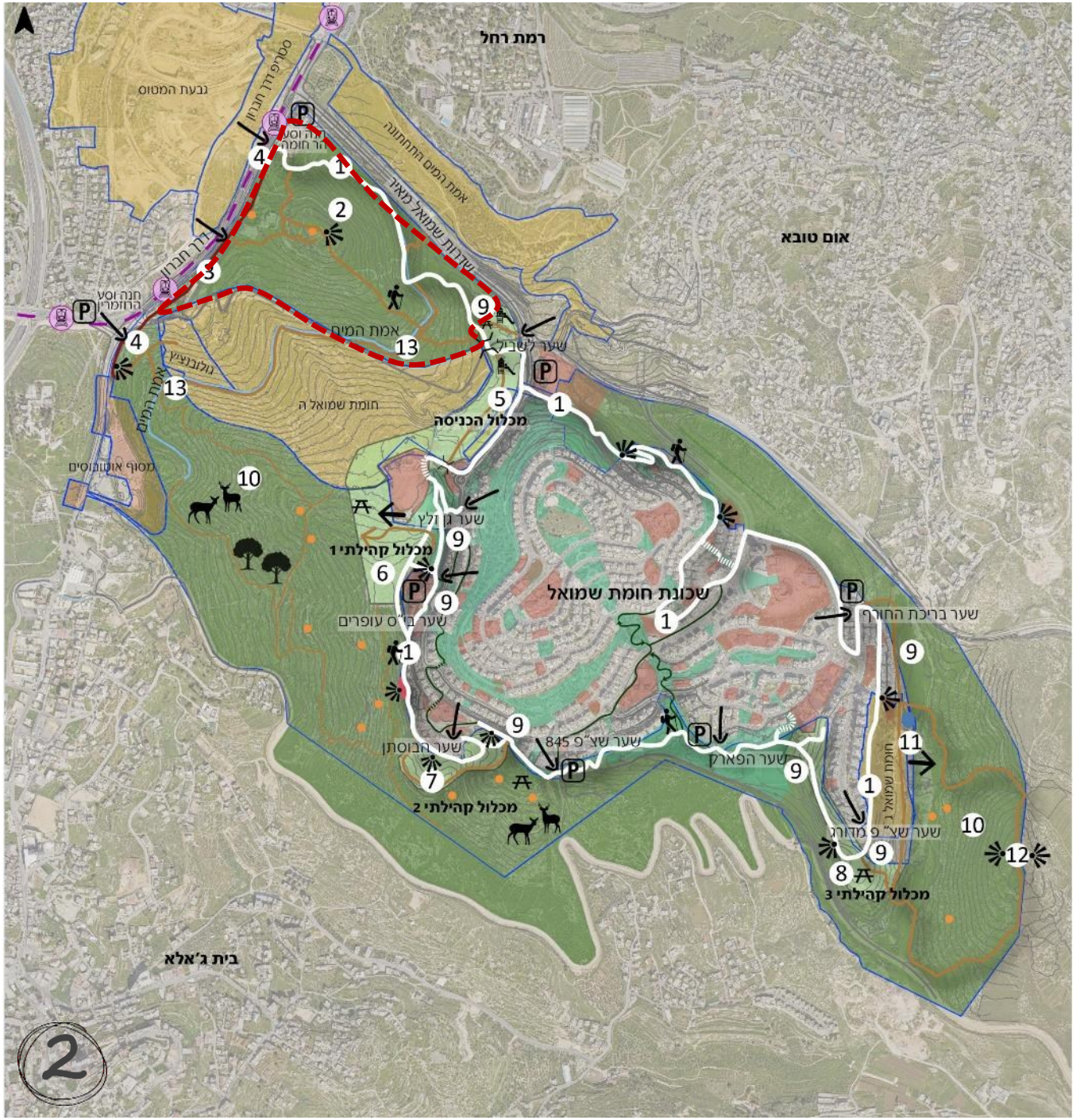

2 גבעת הארבעה | **עקרונות תכנון**

- יצירת **מבואת כניסה** מאזור ה"חנה וסע" על דרך חברון
- התוויית **שביל נחל דרגה** ושדרוג מערכת השבילים הקיימת
- יצירת חיבורים לשביל אמת המים התחתונה
- תכנון **מצפור נופי** אל השכונות ואל הנוף הרחוק
- תכנון **טיילת נופית** לאורך **דרך חברון** וחיבורים אל השכונות המערביות
- שימור השטח כמרחב טבעי **אקסטנסיבי**
- הדגשת **נקודות ענין** קיימות כדוגמת פריחה, היסטוריה, ארכיאולוגיה ועוד

פארק נחל דרגה

צילום: עופר רייס

מצב קיים

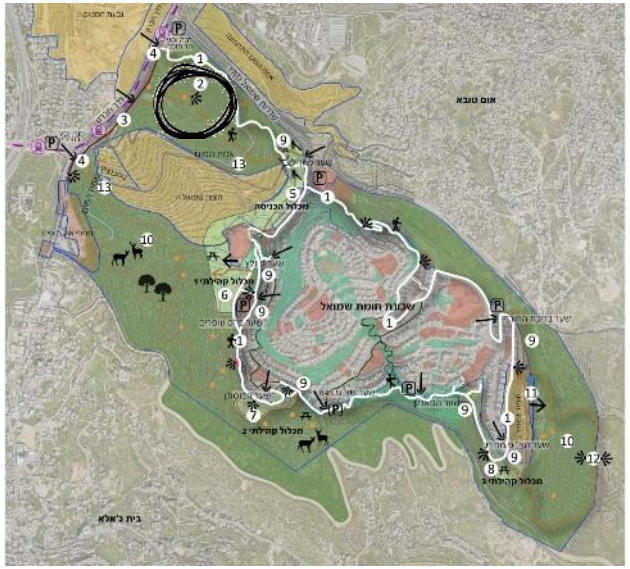

הדמיה: מילר בלום

מצב מוצע . מצפור אל הנוף בפסגת גבעת הארבעה

2 גבעת הארבעה

פארק נחל דרגה

מצב קיים מנזר מאר אליאס

הדמיה: מילר בלום

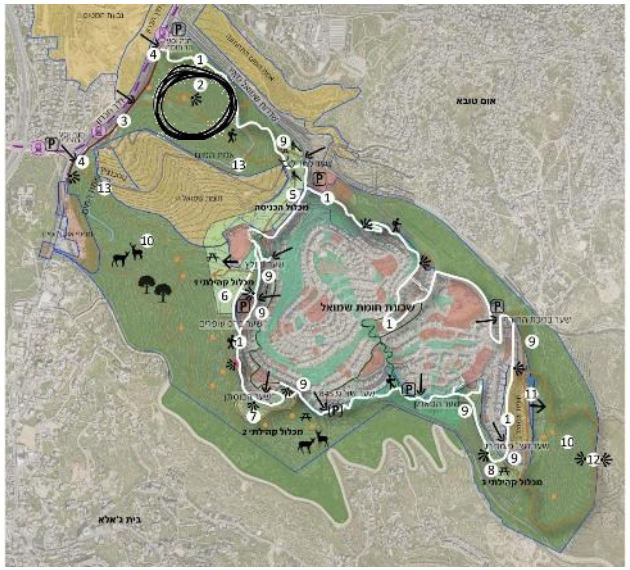

מצב מוצע . מצפור אל הנוף ושבילים בגבעת הארבעה

2 גבעת הארבעה

פארק נחל דרגה

מצב קיים

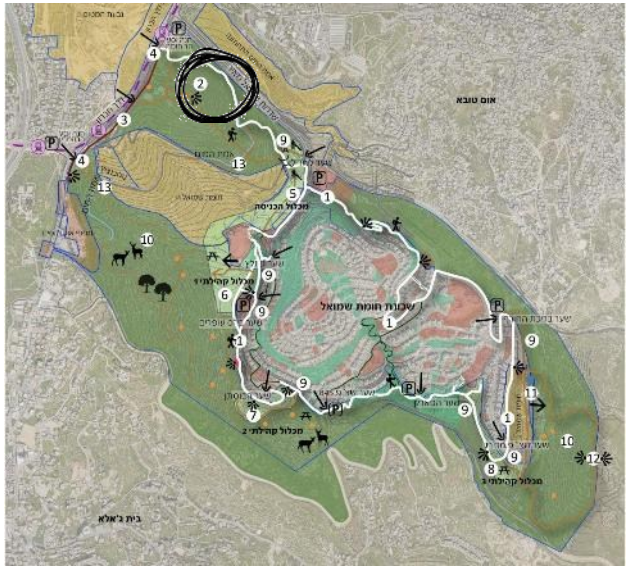

מצב מוצע . הסדרת מדרגות, טראסות ושביל טיול

2 גבעת הארבעה

פארק נחל דרגה

טיילת נופית על דרך חברון

פארק נחל דרגה

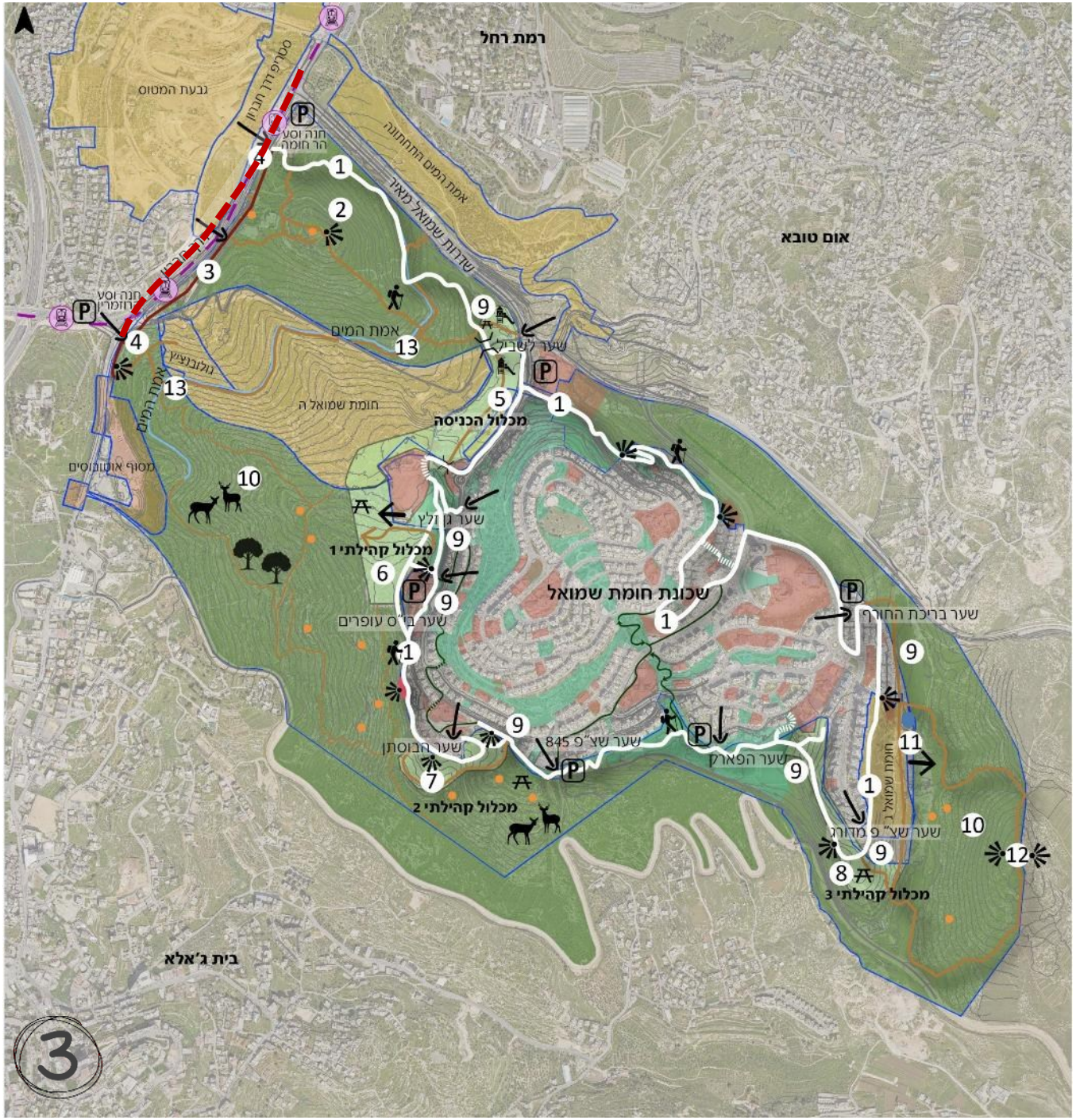

3 פיתוח טיילת נוף על דרך חברון | עקרונות תכנון

- יצירת **זהות מקומית עם שפת מקום ייחודית** למרחב גדול עם נגישות וקישוריות עירונית גבוהה
- התווית טיילת על דרך חברון לאורך ציר הרק"ל, תוך שילוב כניסות אל השביל והפארק, מנזר מר אליאס, גבעת הארבעה, וחיבורים אל השכונות ממערב. הטיילת תשלב **חיבורי ציר אורך עם צירי רוחב וחציות דרך חברון בדגש על קישוריות מרחבית של הולכי רגל.**
- הטיילת מתוכננת על שטח בבעלות עיריית ירושלים (ואינה מתוקף הפקעה) ותכלול **תצפיות, ריהוט, שילוט, הצללה ונטיעות**.
- מהטיילת ייווצרו **חיבורים אל פארק נחל דרגה** ואל שביל אמת המים, כולל חיבורים אל שבילי אופניים עירוניים ואופני שטח

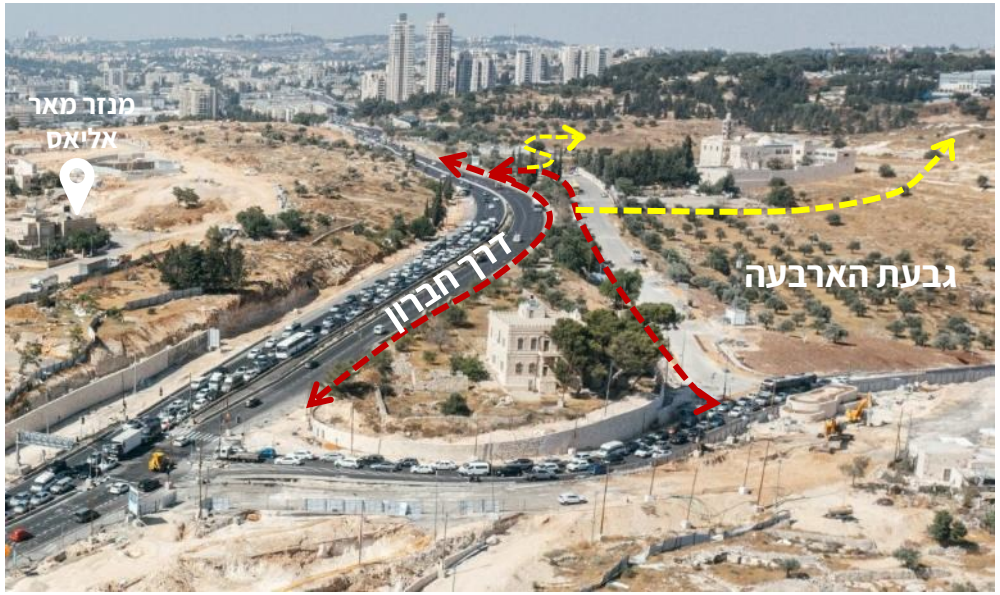

מצב קיים ציר תנועה עירוני ראשי

פארק נחל דרגה

3 פיתוח טיילת נוף על דרך חברון | **עקרונות תכנון**

לאורך דרך חברון מתוכננים **מוקדי תחבורה משמעותיים** - קו ותחנות הרכבת הקלה , חניון חנה וסע הר חומה וחניון רוזמרין.

בנוסף, מתוכננות ומבוצעות **שכונות חדשות –** סטריפ דרך חברון וגבעת המטוס **תוספת של כ- 6,500 יח"ד**

הזדמנות לחיבור השכונות החדשות לאתר טבע עירוני קיים וייחודי

אמת המים התחתונה
תוספת **1,300** יח"ד

סטריפ דרך חברון
תוספת **3,500** יח"ד

גבעת המטוס
תוספת **3,000** יח"ד

מקרא

שביל נחל דרגה

תוואי שביל קיים / פארק

שביל אמת המים

טיילת דרך חברון

מנזר

ת.רק"ל

תצפית

כניסות חוץ שכונתיות לפארק

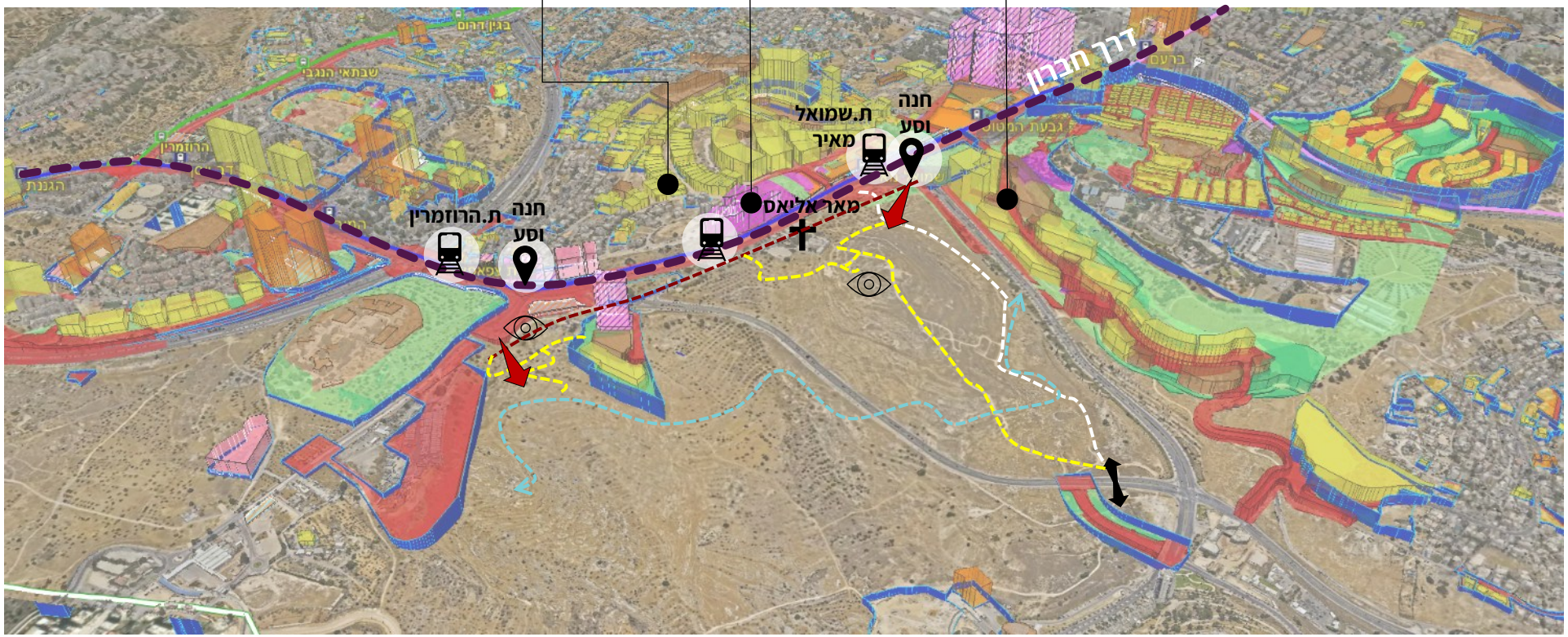

פארק נחל דרגה

מצב קיים

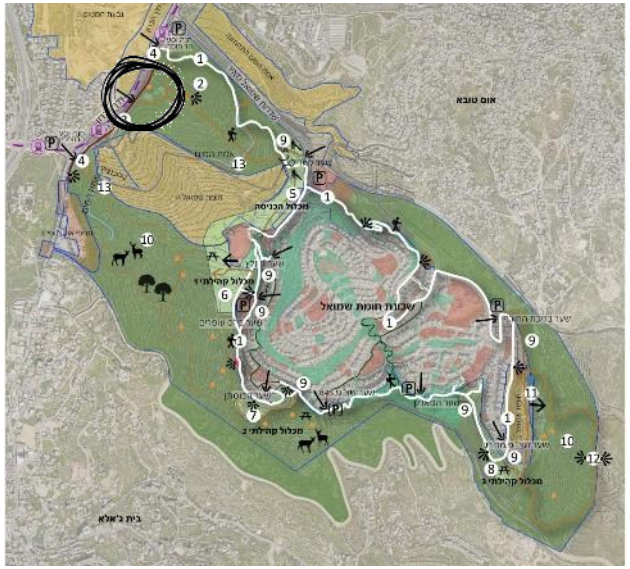

מצב מוצע . מצפורים אל הנוף ויצירת הרחבות מהמדרכה

3 **פיתוח טיילת נוף על דרך חברון**

פארק נחל דרגה

מצב קיים

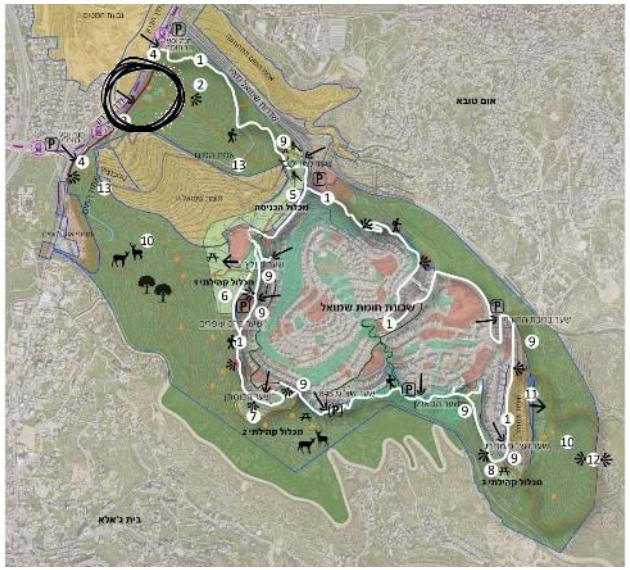

מצב מוצע . מצפורים אל הנוף ויצירת הרחבות מהמדרכה

3 **פיתוח טיילת נוף על דרך חברון**

פארק נחל דרגה

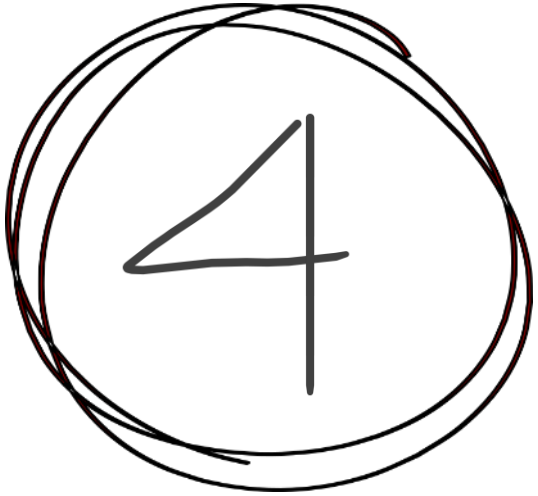

חיבור חוץ שכונתי – על דרך חברון

פארק נחל דרגה

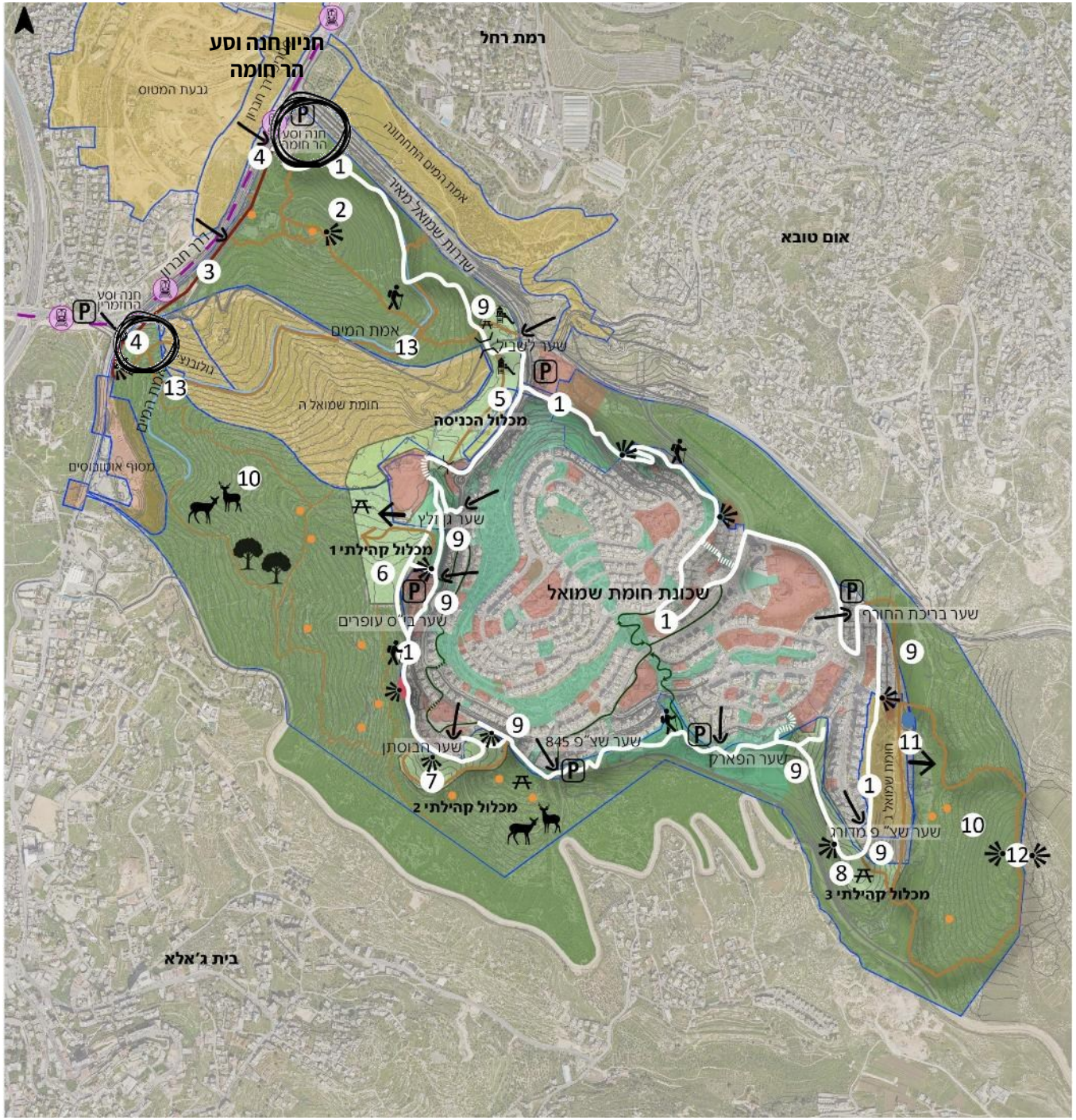

4 חיבור חוץ שכונתי – על דרך חברון | **עקרונות תכנון**

גבעת הארבעה צמודה לדרך חברון המהווה ציר עירוני ראשי וסואן

לאורך דרך חברון מתוכננים **מוקדי תחבורה משמעותיים** – הקו הכחול ותחנות הרכבת הקלה, חניון חנה וסע הר חומה וחניון רוזמרין.

בנוסף, מתוכננות ומבוצעות **שכונות חדשות** ממערב לדרך – סטריפ דרך חברון וגבעת המטוס **תוספת של כ- 6,500 יח"ד**

נוצרת הזדמנות לחיבור של השכונות החדשות אל אתר טיולים וטבע עירוני קיים וייחודי ע"י מבואות כניסה בקרבת תחנות רק"ל וחניונים "חנה וסע"

פארק נחל דרגה

4 חיבורים על דרך חברון | **עקרונות תכנון**

- הקמת **מבואות קולטות קהל,** כולל הצללה וריהוט, שילוט, תצפיות אל הנוף
- חיבור וקישור אל מערכת השבילים של שביל ופארק נחל דרגה
- **חיבורים נגישים** מתחנות רק"ל, תח"צ, חניוני "חנה וסע", יצירת חציות, חיבורים וקשרים בין הבינוי והשצ"פים ממערב לדרך חברון אל הפארק
- **חיבור עם טיילת דרך חברון** וכניסה למנזר מר אליאס

תכנית מצב מוצע

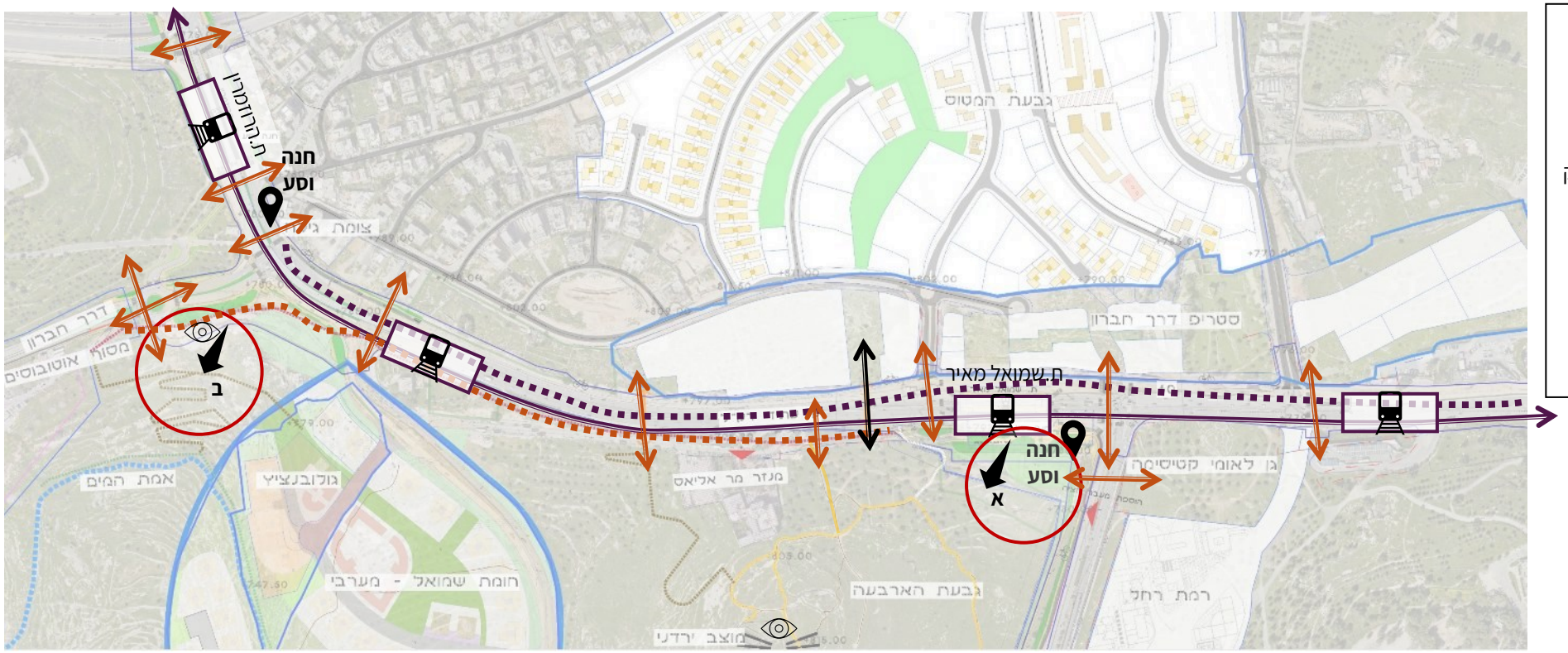

מקרא

- טיילת דרך חברון
- קו רק"ל - עתידי
- ת.רק"ל – עתידי
- כניסות חוץ שכונתיות לפארק
- תצפית
- מבואת כניסה

קישוריות הולכי רגל

- גשר מוצע
- חיבור מתוכנן

פארק נחל דרגה

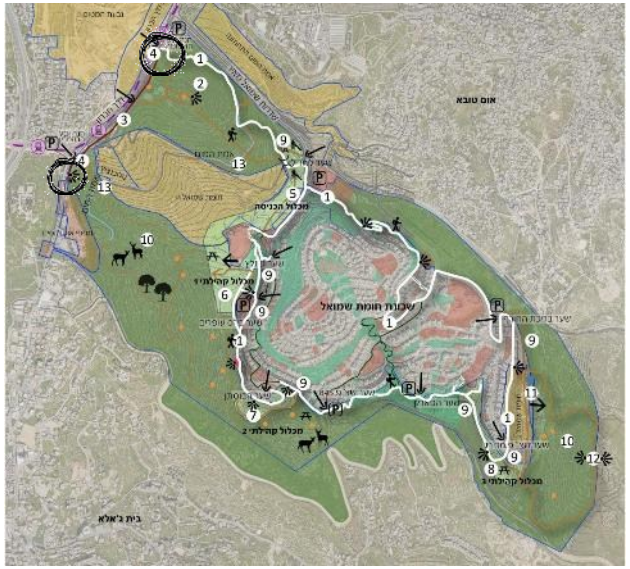

מצב מוצע . מבואת כניסה מערבית מצפור אל הנוף ושביל טיול אל הפארק

4 חיבורים של דרך חברון

פארק נחל דרגה

מכלול הכניסה לפארק

פארק נחל דרגה

5 מכלול הכניסה לפארק | **עקרונות תכנון**

- פיתוח **שצ"פ בצומת הכניסה לשכונה**, המייצר חיבור בין גבעת הארבעה לבין השכונה ואל פארק הטבע
- המכלול ייצר חיבורים בין קהילת חומת שמואל אל הפארק באמצעות אלמנטים קולטי קהל ופעילות מגוונת
- **שביל הולכי רגל נחל דרגה** עובר דרכו ומקשר בין המרכיבים הנופיים השונים
- יינתן דגש משמעותי ל**פיתוח מעבר אקולוגי** איכותי לבעלי חיים בין נפחי הבינוי הקיימים והעתידיים. התכנון יכלול פתרונות ניקוז הידרולוגים למעבר מים.
- הפיתוח יכלול הוספת טראסות ונטיעות חקלאיות, ישלב בין **פיתוח אינטנסיבי ואקסטנסיבי**
- בחינת העמדת **מבנים "קלים" קולטי קהל, הצללה ומתקני משחק**
- **חניה** עבור באי השצ"פ תהיה לאורך הכבישים ובאזור בתי הספר בצומת הראשי. ייבחנו אופציות למיקומים חלופיים לחניות נוספות

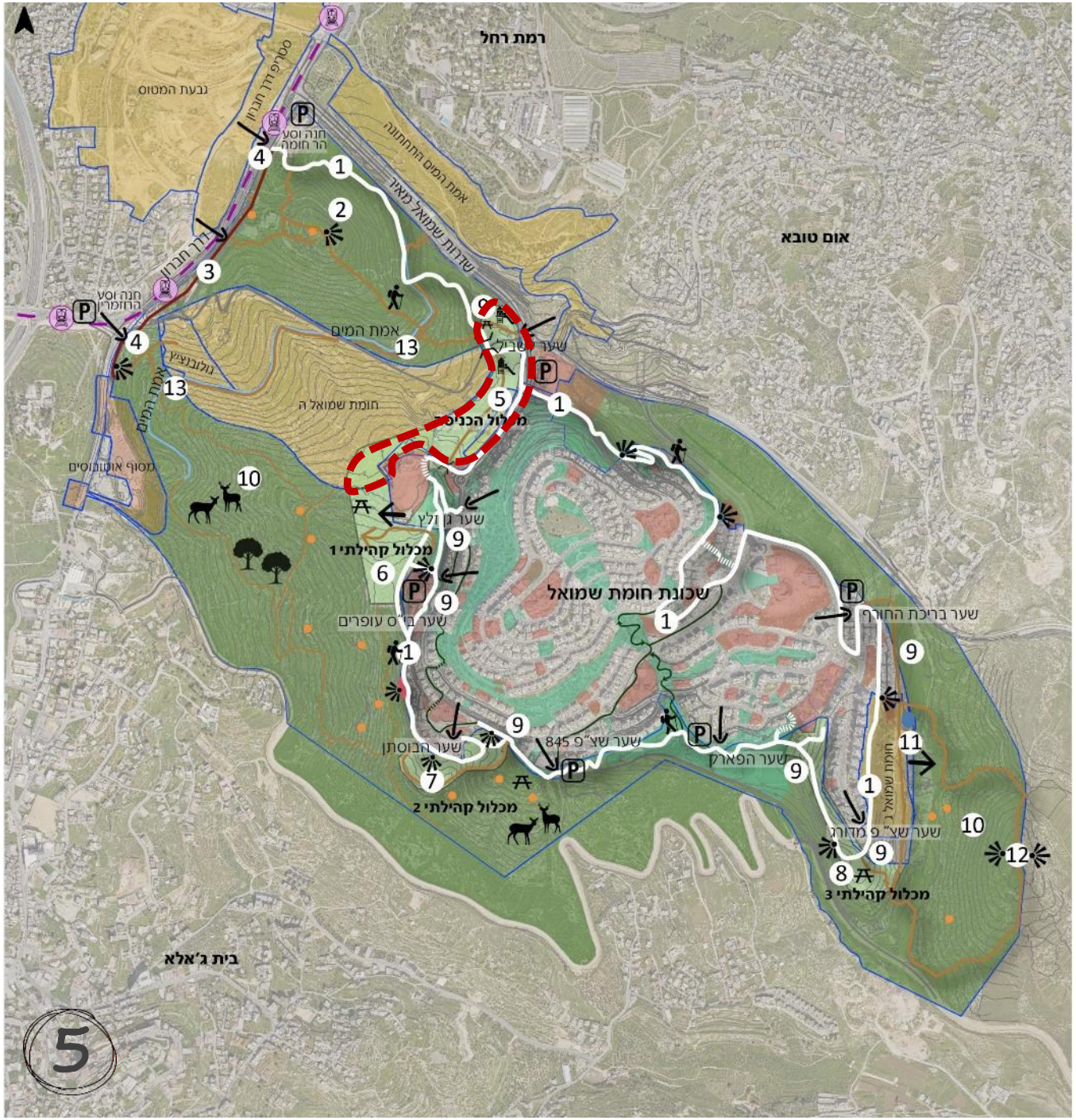

תוכנית ייעודי קרקע

פארק נחל דרגה

5 מכלול הכניסה לפארק | **אתגרים, בעיות וחסמים**

- נוצר **"צוואר בקבוק"** וחסימת רצף השצ"פים במפגש בינוי משהב"ש ה' והר המור
- נדרשת **הסדרה סטטוטורית למעבר האקולוגי לחלק מהשטח אשר אינו מוגדר "שצ"פ"** (בין נפחי הבינוי: משהב"ש ה', ורשבסקי וישיבת הר המור)
- משהב"ש ה' – נדרשת הצרחה בתוכנית העתידית, בין שימושים ושטחים לטובת **רצף ואיכות המעבר האקולוגי**
- לא ברורה הסטטוטריקה של תוכנית **הבינוי** "ורשבסקי"
- נדרש תיאום מול **מתכנני כבישים וגשרים** קיימים ומתוכננים למיקום מעברים תת קרקעיים להבטחת הרצף ההליכתי, ההידרולוגי והאקולוגי
- אזור זה מיועד לקליטת קהל עם **בינוי מינימלי** לשירותים/קיוסק/קליטת קהל - נדרש לקדם **תב"ע נקודתית** (*התוכנית אינה מאפשרת בנייה בתחום ייעוד שצ"פ).
- מה עושים עם **ערימות פסולת הבניה**? האם מפתחים שצ"פ על גבי הערימות הקיימות?
- אתגר איתור **שטחי חניה** עבור באי השצ"פ, בהתחשב בכבישים וצמתים ראשיים

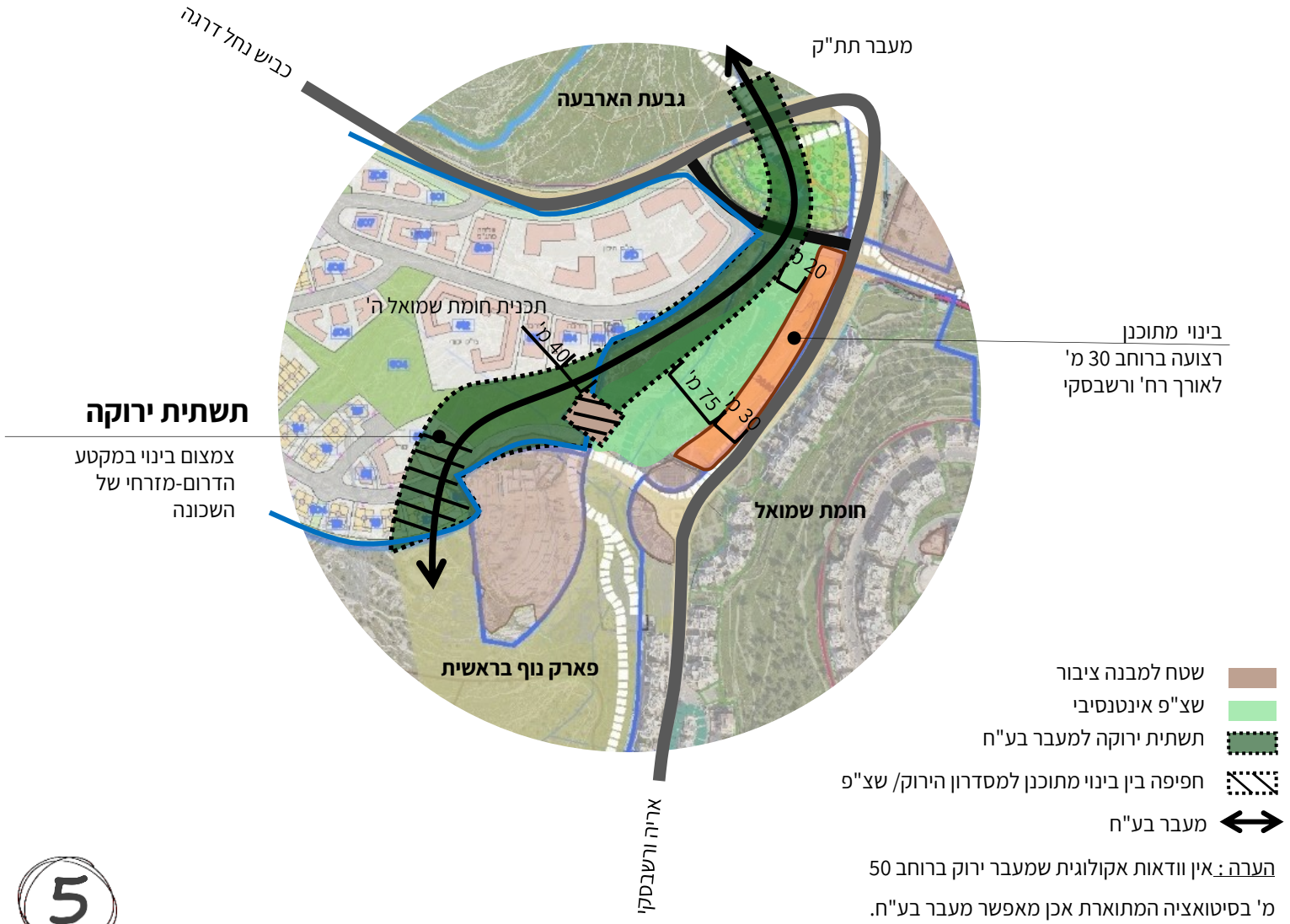

הערה : אין וודאות אקולוגית שמעבר ירוק ברוחב 50 מ' בסיטואציה המתוארת אכן מאפשר מעבר בע"ח.

פארק נחל דרגה

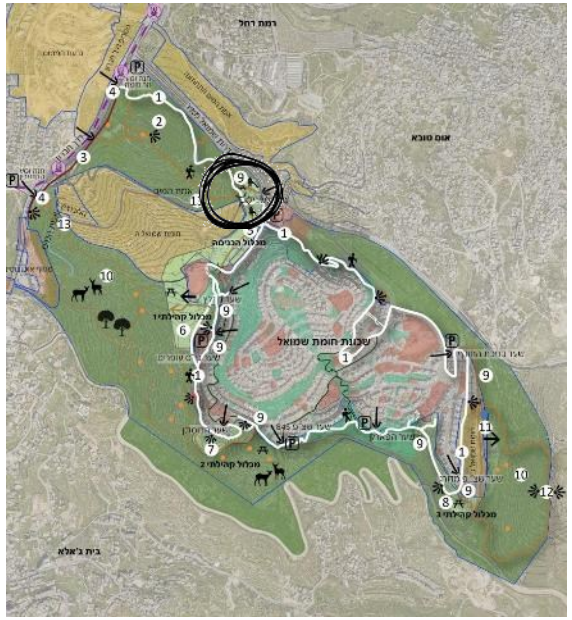

5 מכלול הכניסה לפארק

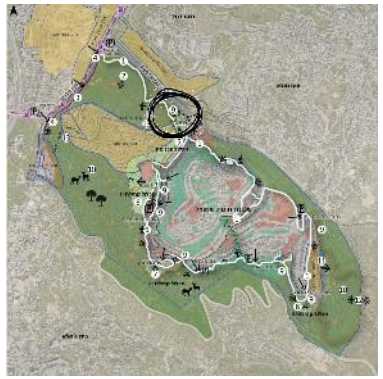

5 **מכלול הכניסה לפארק**

פארק נחל דרגה

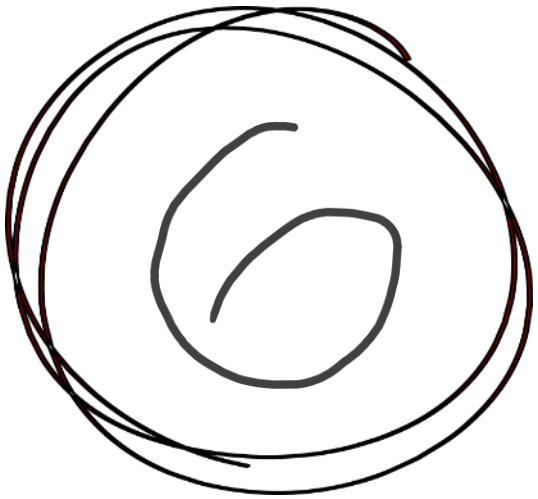

מכלול קהילתי 1

פארק נחל דרגה

6 מכלול קהילתי 1 | עקרונות תכנון

- יצירת **ממשק ושער כניסה** בין השכונה ושביל נחל דרגה לשבילי הפארק העתידי
- הסדרת שבילי הגישה אל הגן (שביל מדרגות), **יצירת רחבות תצפית, התכנסות ורגיעה**
- **הרחבת והנגשת הגן הקהילתי האקולוגי הקיים** בואדי, על מרכיביו הקסומים
- יצירת **חיבור לשביל הקיים** של גן זלץ תוך הוספת נטיעות, שיקום טראסות אבן
- **חיבור לכניסות הקיימות** בבי"ס עופרים, חיבור אל החניות בכניסה לביה"ס
- הגברת תחושת הבטחון האישי ע"י תאורה ומצלמות

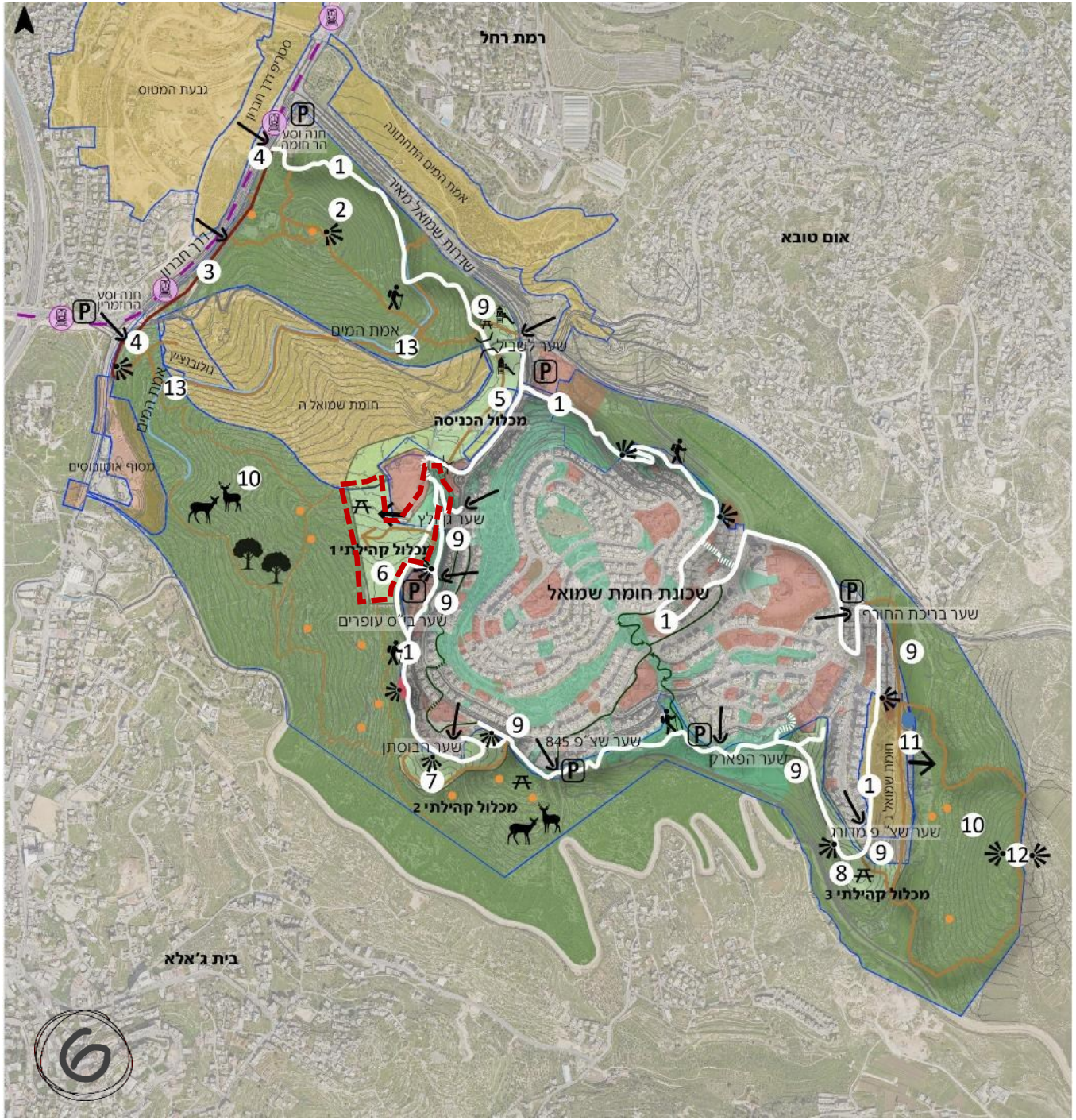

פארק נחל דרגה

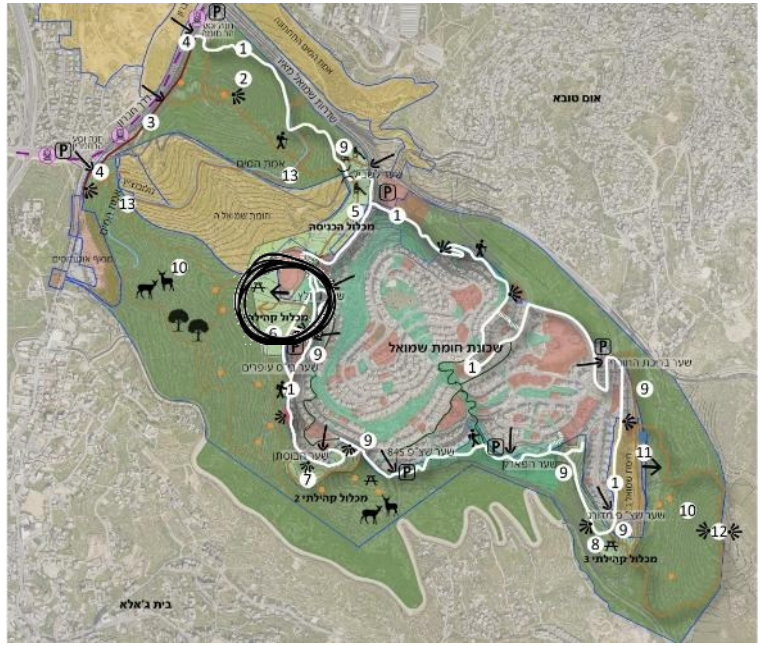

מכלול קהילתי 1

פארק נחל דרגה

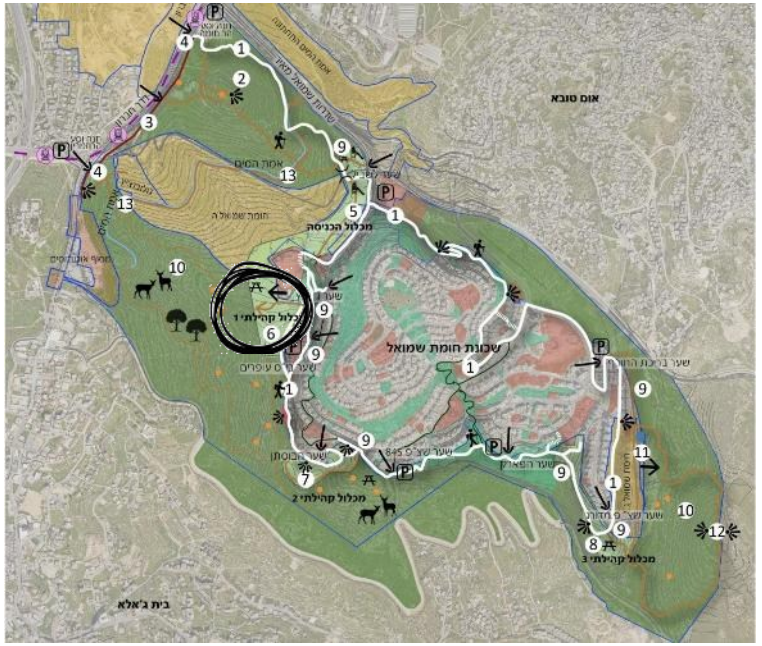

מכלול קהילתי 1

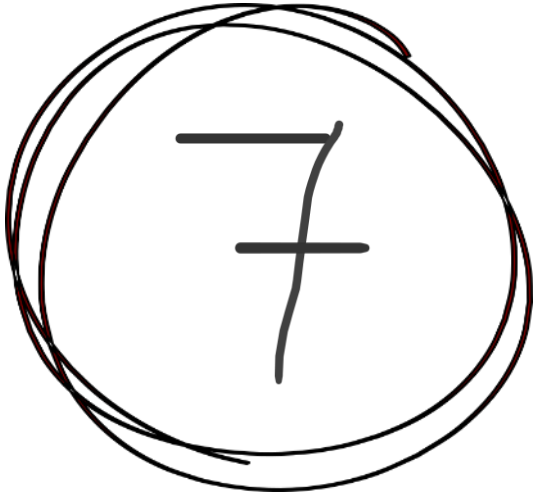

מכלול קהילתי 2

פארק נחל דרגה

7 מכלול קהילתי 2 | עקרונות תכנון

- חיבור לשבילי פארק נחל דרגה, לשכונה ולמוקדים קהילתיים בה (תצפית זכרון)
- **יצירת גן בוסתן ואזור התכנסות אינטנסיבי לחניכי תנועות הנוער, הוספת מתקני משחק "טבעיים" עבור ילדי השכונה**
- השביל לא יעבור בתוואי הואדי משיקולי בטחון, בטיחות, אקולוגיה ונגישות
- הגברת תחושת הבטחון האישי ע"י תאורה ומצלמות

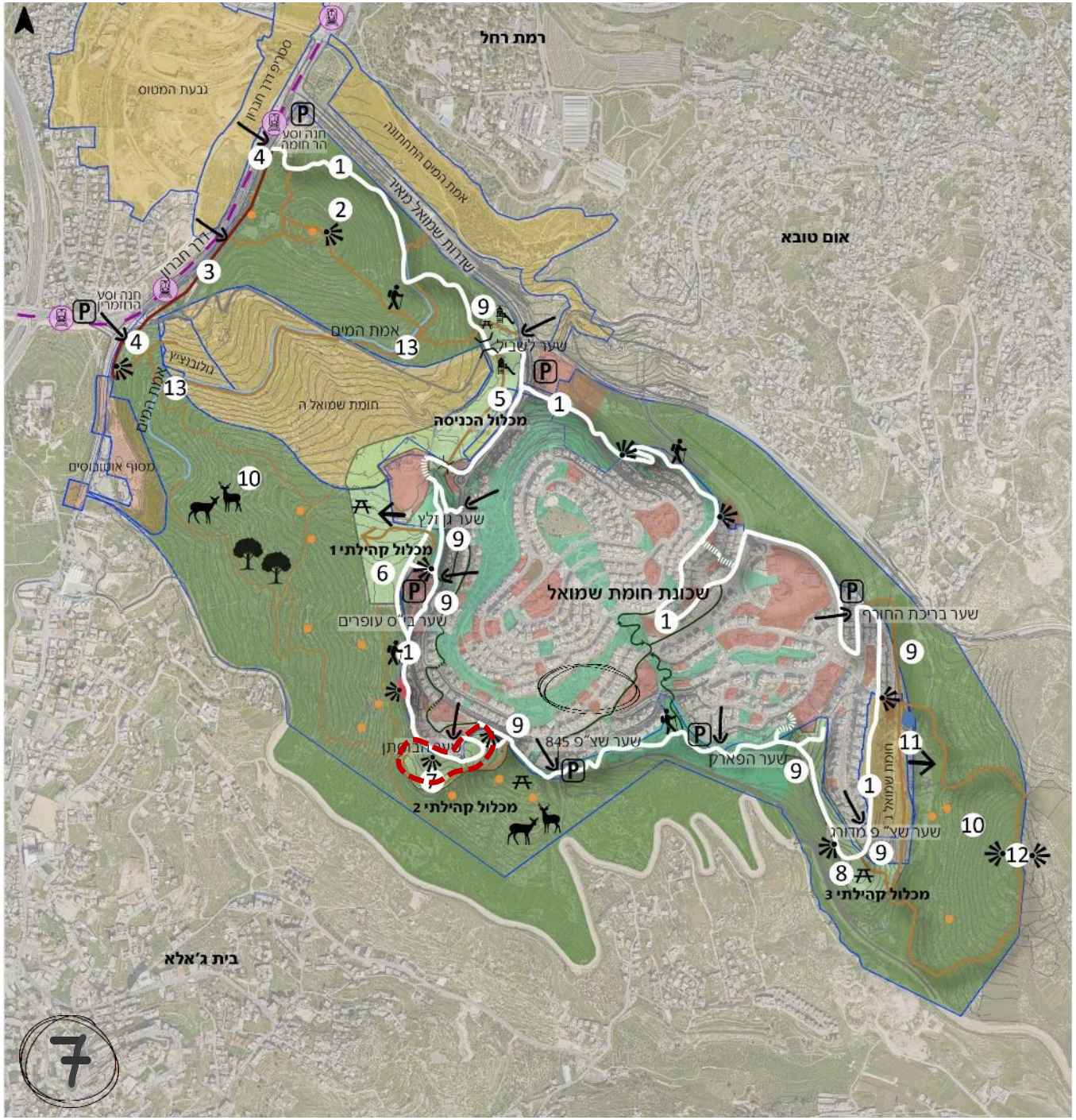

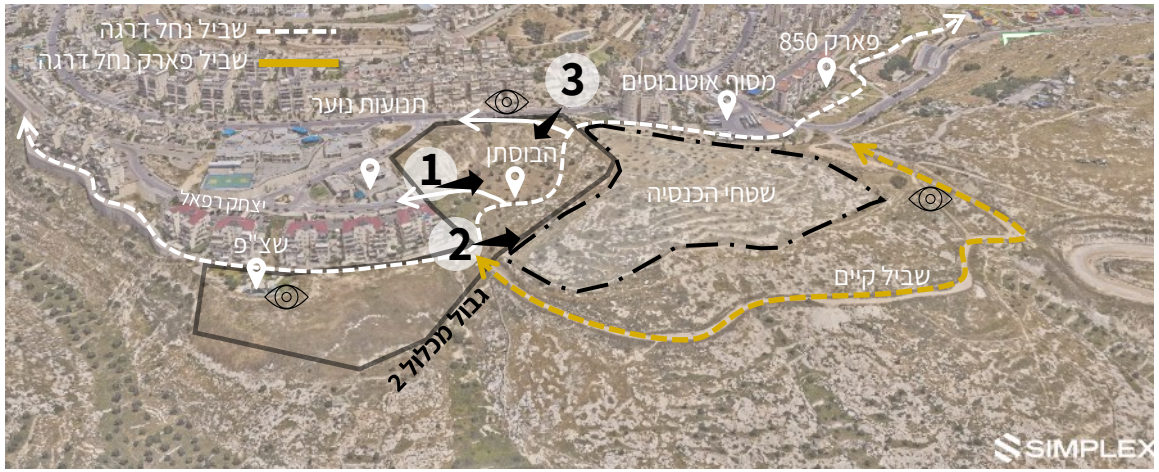

פארק נחל דרגה

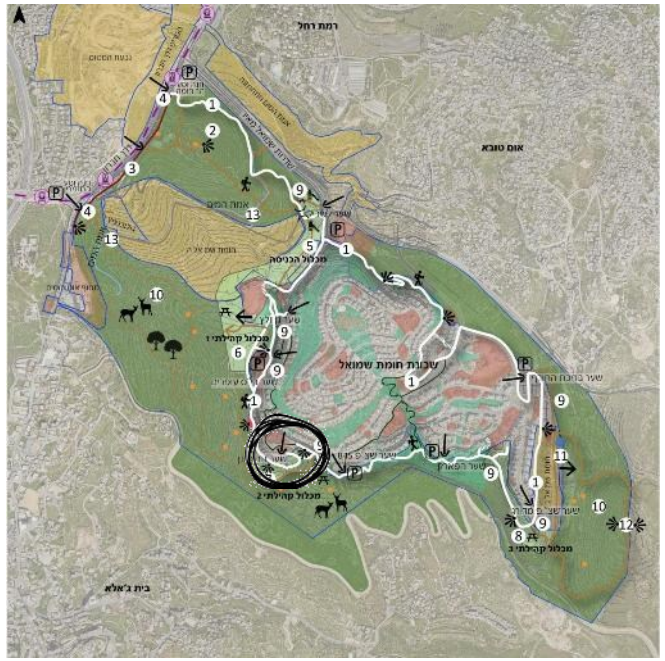

מצב מוצע . מתקני כושר, פינות ישיבה לתנועות הנוער, נטיעות והצללה

7 מכלול קהילתי 2

פארק נחל דרגה

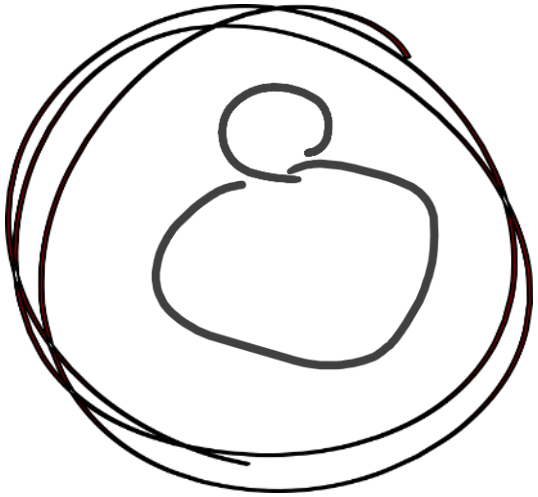

מכלול קהילתי 3

פארק נחל דרגה

מכלול קהילתי 3 | עקרונות תכנון

- פיתוח **תצפיות אל הנוף** מתחת לעצי האורן הגדולים
- **פיתוח שבילים ומדרגות יער בחורשה, מעגלי ישיבה ואלמנטי משחק "טבעיים"**
- הגברת תחושת הבטחון האישי ע"י תאורה ומצלמות
- חיבור לשבילי פארק נחל דרגה (עתידי), לשכונה, לשצ"פ הקיים ולמוקדים הקהילתיים בה
- חיזוק והדגשת שביל נחל דרגה ע"י הוספת פונקציות ופעילויות לאורכו
- **קישור אל שבילי גישה אל הפארק ולשביל סף מדבר דרך שבילי עפר קיימים**

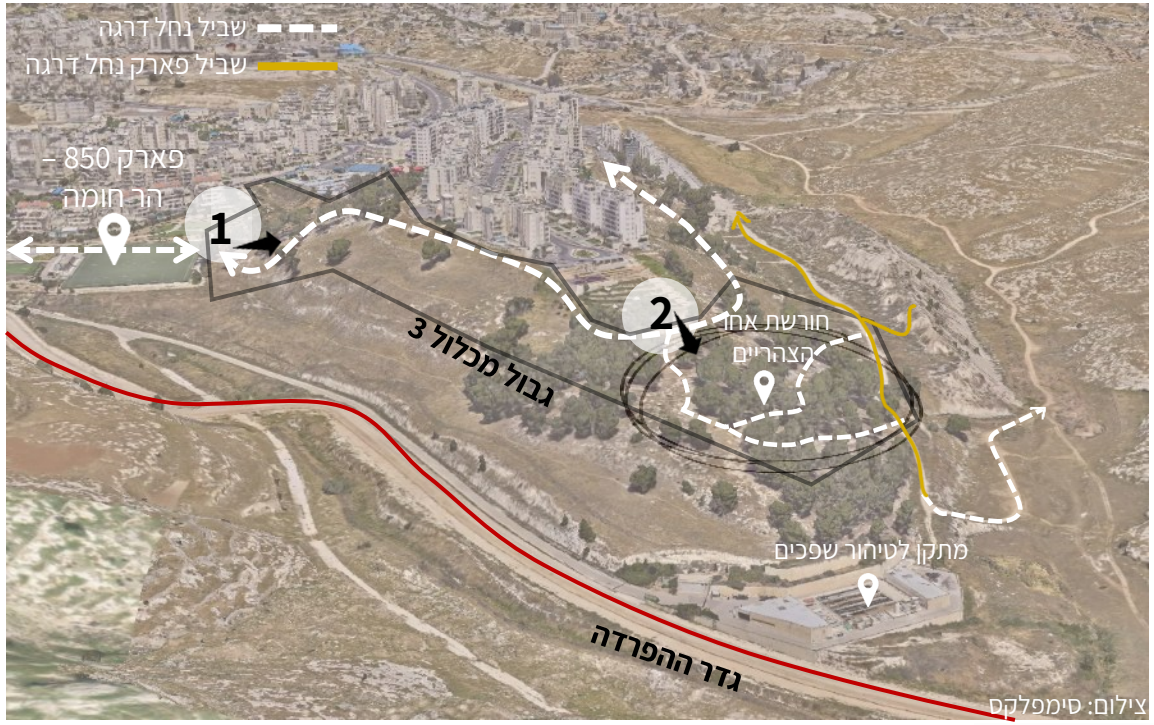

צילום: סימפלקס

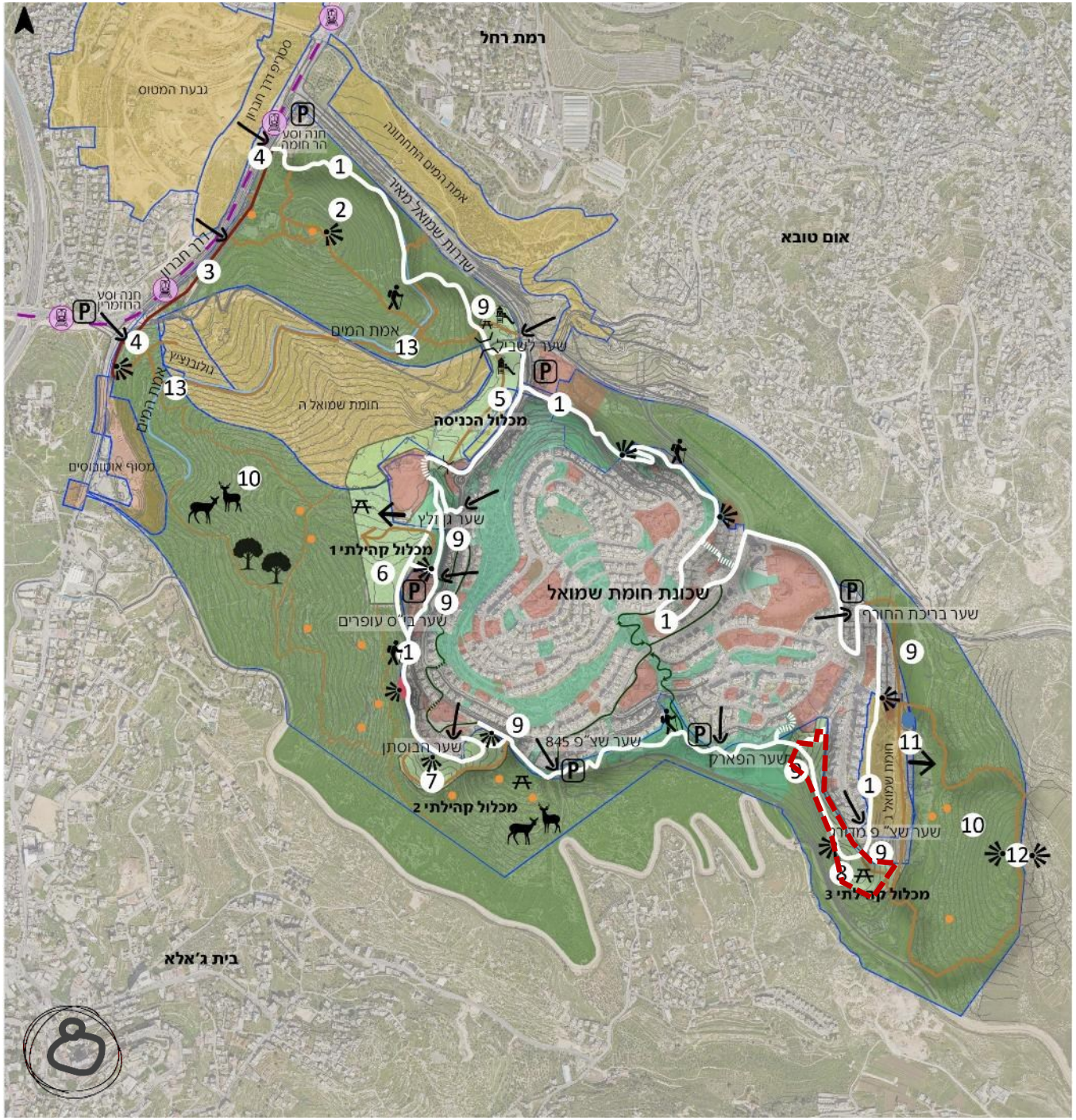

פארק נחל דרגה

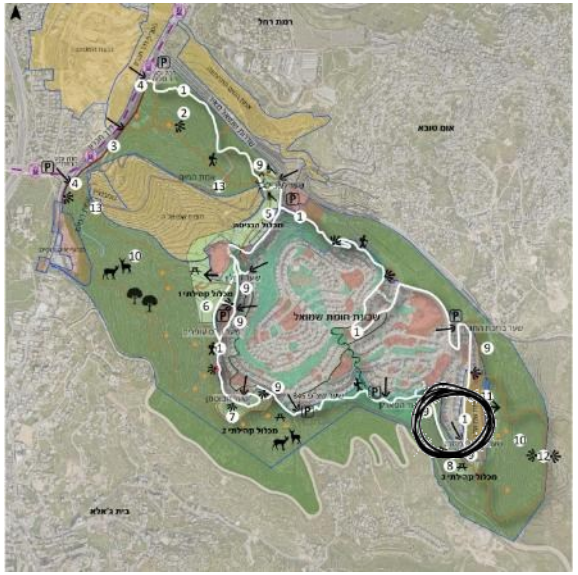

מצב מוצע . שביל, מקומות ישיבה והצללה

הדמיה: מילר בלום

מכלול קהילתי 3

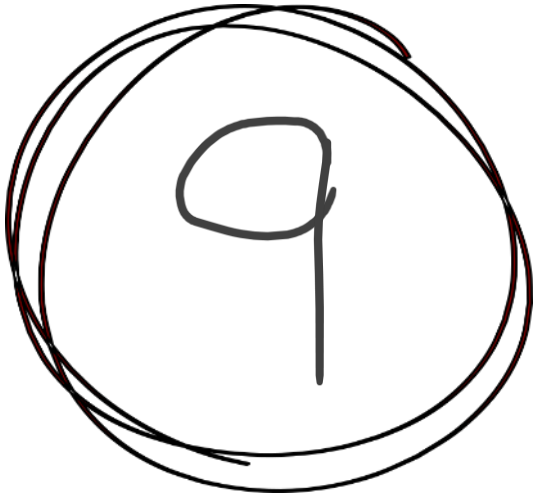

חיבור שכונת חומת שמואל

פארק נחל דרגה

٩ חיבור שכונת חומת שמואל – מבואות , שערים וכניסות I
עקרונות תכנון

- פיתוח מבואות וכניסות ליצירת קישוריות והליכתיות **בחיבורים בין השכונה והפונקציות הציבוריות אל השביל, המכלולים ואל הפארק.**
- המבואות והכניסות יפוזרו באופן **שיסייעו להקל על הפרשי הטופוגרפיה** בין חלקי השכונה השונים.
- ייבחנו מיקומי **חניות** בכדי להקל על ההגעה אל השביל והפארק.
- תיבחן האופציה להצבת מבנים "קלים" קולטי קהל
- בכניסות ישולבו אלמנטים ייחודים אשר ייצרו **שפת מקום ברורה** ויאפשרו מרחב מוצל, מואר ובטוח

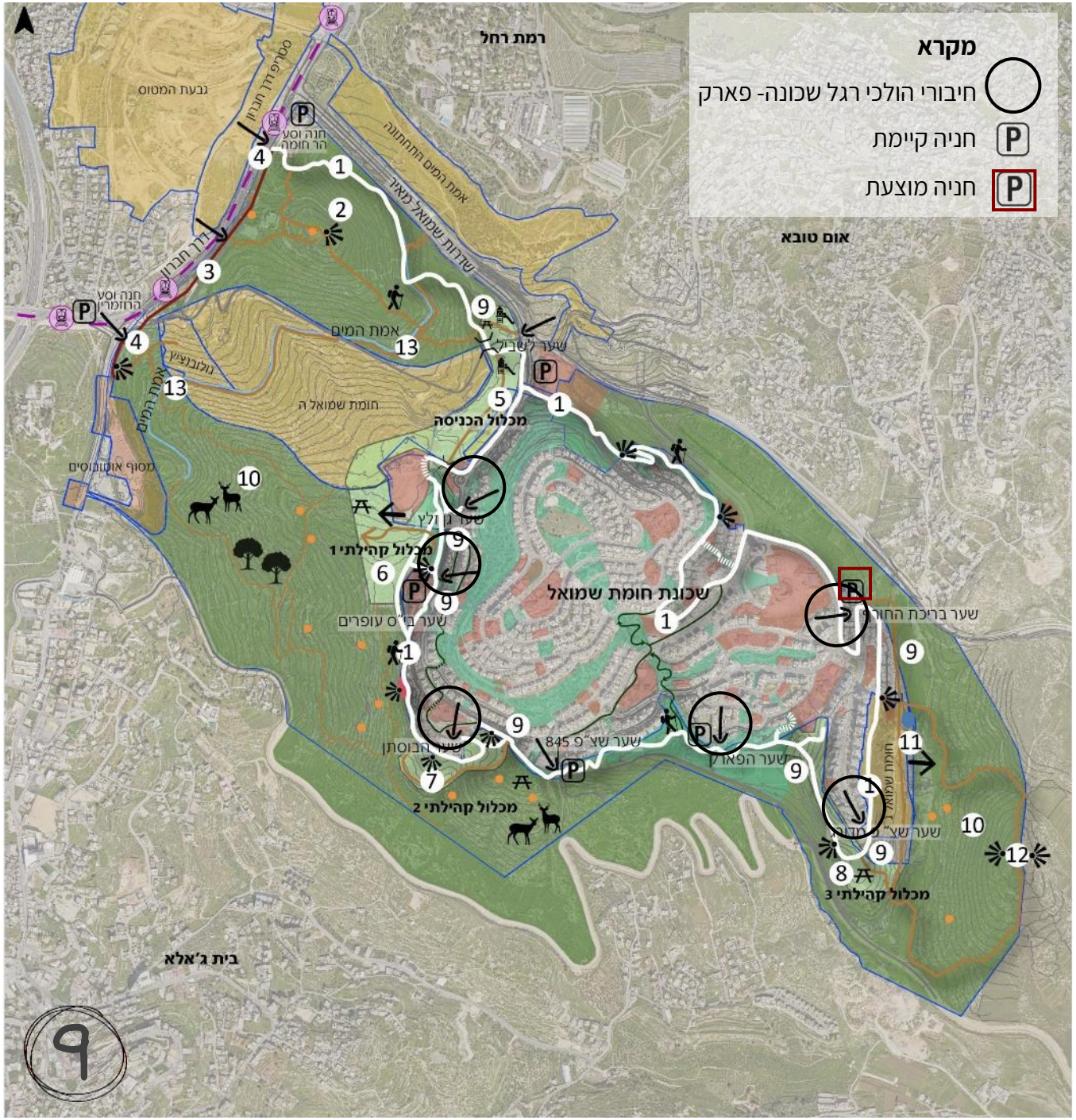

פארק נחל דרגה

מצב קיים

מצב מוצע . כניסה וקליטת קהל אל השביל והפארק

הדמיה: מילר בלום

9 מבואות, שערים וכניסות

פארק נחל דרגה

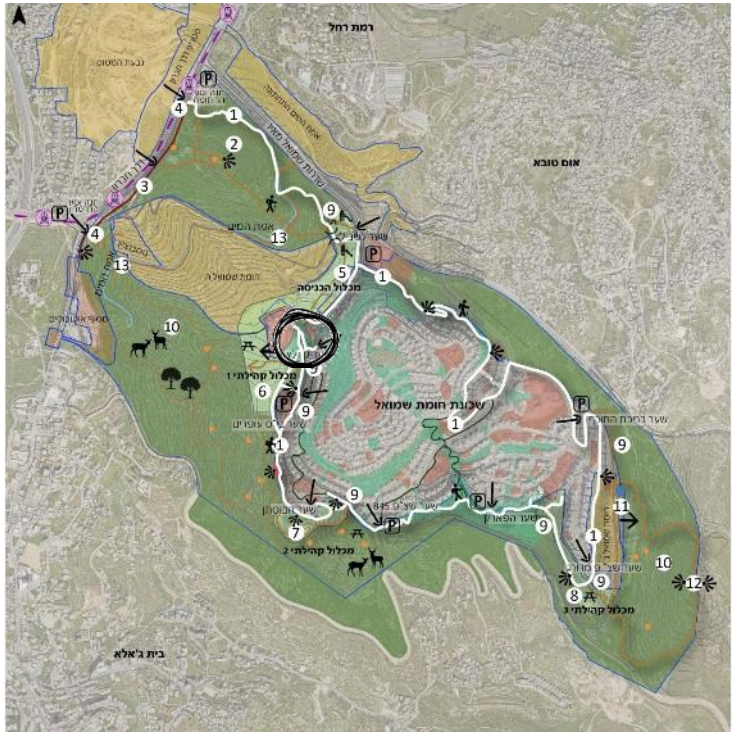

9 מבואות, שערים וכניסות

מצב מוצע . כניסה ותצפית אל השביל והפארק

הדמיה: מילר בלום

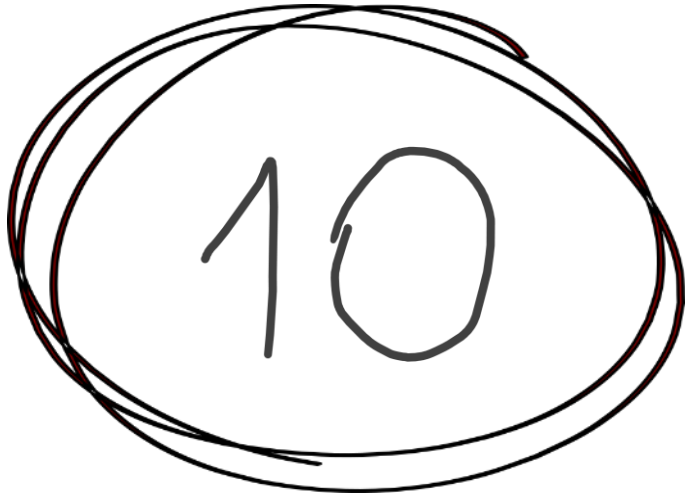

פארק הטבע – נחל דרגה

פארק נחל דרגה

10 פארק הטבע – נחל דרגה | עקרונות תכנון

- **הפארק יהיה פארק טבע עירוני מנוהל ומתוחזק** ע"י גוף מקצועי המתכלל את המרכיבים הנופיים, האקולוגיים וההידרולוגיים, בשיתוף עם המנהל הקהילתי. לגוף זה יינתנו סמכויות ניהול, תחזוקה ואכיפה.
- **שיקום הנוף** על מרכיביו, תוך הדגשת ייחודו ההיסטורי הקדום המשלב **טראסות אבן עתיקות,** מבני חקלאות, גתות, מערות, מטעי זיתים, אמת המים התחתונה הקדומה ועוד
- החלק המערבי בפארק יהווה **"פארק מורשת הטראסות"** ויכלול **שיקום וחיזוק אלמנטים היסטוריים וארכיאולוגים** קיימים בתיאום עם רשות העתיקות, בדגש על ממצאים נדירים מתקופת בית ראשון
- הצעה לקיים את פארק הטבע גם בשטח המיועד **למשב"ש ה'** העתידי
- בפארק יתוכנן המשך **שביל אמת המים התחתונה** המתחבר עם תוואי האמה בגבעת הארבעה (הרצף נקטע ע"י כביש נחל דרגה וע"י גדר ההפרדה)
- החלק המזרחי של הפארק בעל אופי של **סף המדבר** והוא יפותח באופן שונה כך שיאפשר שבילי מטיילים מטיבי לכת ורוכבי אופניים
- התווית שבילים, **קישורים** וחיבורים אל שביל נחל דרגה, אל הכבישים הסובבים, אזורי הכניסות אל הפארק ואל השכונות הקיימות והמתוכננות
- בהיקף הפארק התוכנית תימנע מתכנון אלמנטים "רועשים" ומתאורה
- בשטח הפארק יידרש **שיקום נופי** לאזורים בהם הוטלו ערימות פסולת בניה והפרות שונות
- **שיפור המערך האקולוגי** וניהול ממשק בעלי החיים והצומח הייחודיים, בדגש על שימור ועידוד עדרי צבי ארץ ישראלי ומוקדי פריחה משמעותיים
- **צוואר הבקבוק** של הפארק בין המת"ש לבין גדר ההפרדה יאפשר מעבר בעלי חיים, לא יתאפשר פיתוח בסמוך למקטע זה

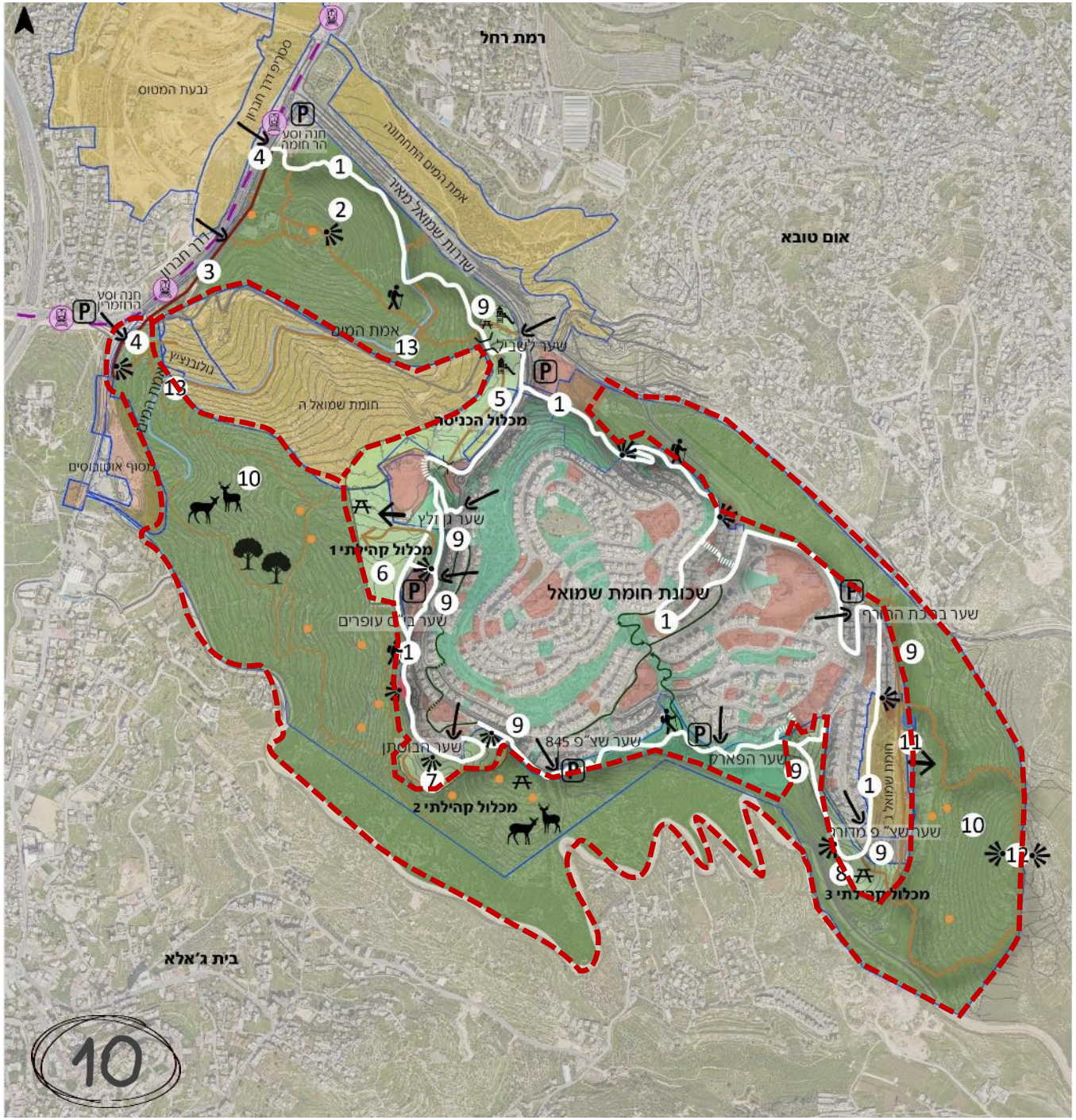

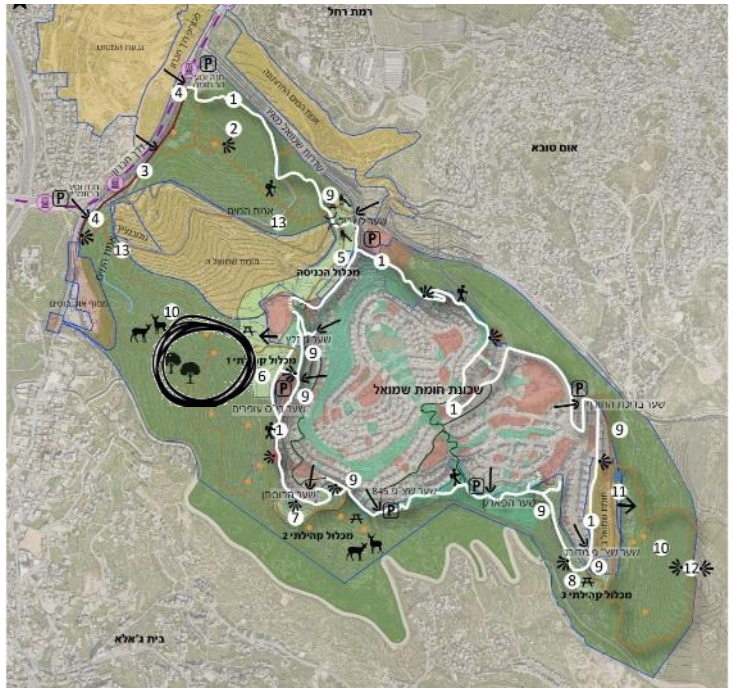

מצב מוצע . שביל מיטיבי לכת בין טראסות וזיתים עתיקים

11

בריכת החורף וטיפול בנחלים

פארק נחל דרגה

11 בריכת החורף וטיפול בנחלים **I עקרונות תכנון**

- **טיפול בואדיות ובנחלים, תוך דגש על ממשקים אקולוגיים והידרולוגיים ולהבטחת רצף מעבר מים ובעלי חיים**
- **הסטת מי הנגר** מהשכונות הסמוכות לטובת איגום עונתי
- **פיתוח "שקע לח" או בריכת חורף** עונתית המושכת את הקהילה
- פיתוח **אזור שהיה** מוצל
- **חיזוק וסימון השבילים** המובילים לבריכה מהשכונה / מתוך פארק נחל דרגה
- חיבורים אל שבילי סף ותצפית סף מדבר
- מקור מים **המושך בעלי חיים**

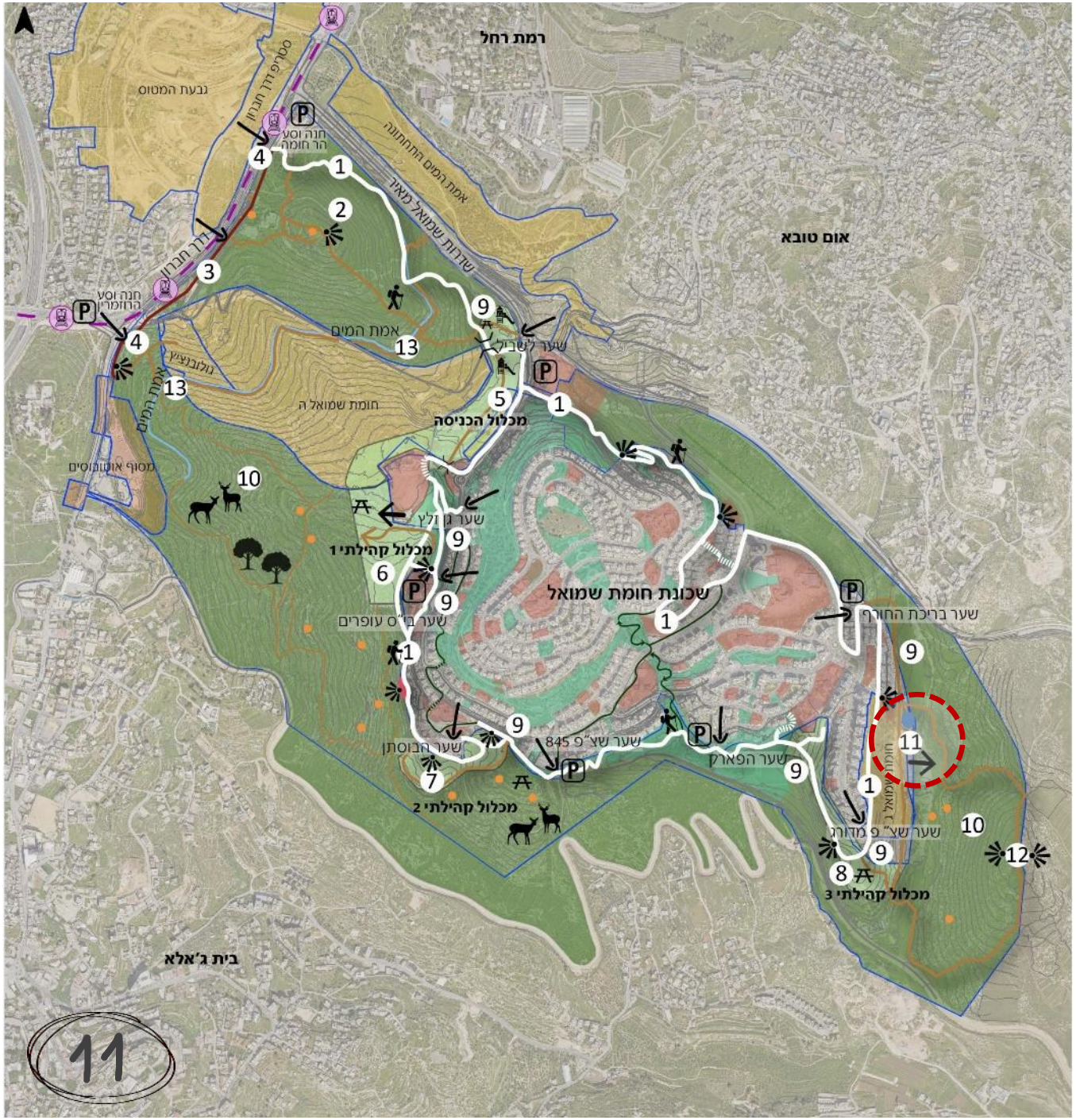

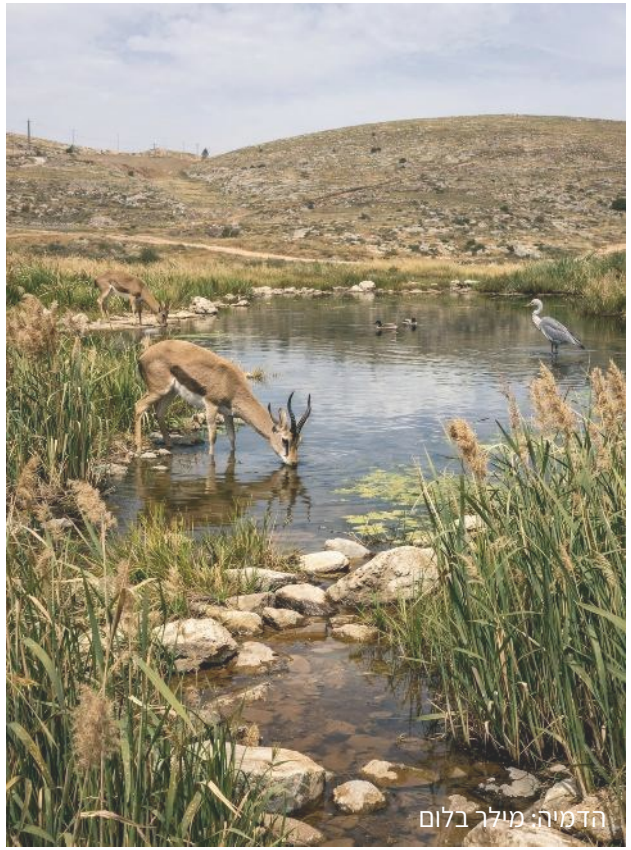
הדמיה: מילר בלום

הדמיה: מקור מים המושך בעלי חיים

פארק נחל דרגה

12

תצפית סף מדבר

פארק נחל דרגה

12 פיתוח תצפית סף מדבר | עקרונות תכנון

- **חיזוק והדגשת אופי ואיכויות נוף 'סף מדבר'**
- התווית וסימון שבילים למיטיבי לכת ורוכבי אופני שטח, על בסיס שבילי עפר קיימים
- פיתוח מוקד אקסטנסיבי ותצפית אל הנוף הרחוק הכוללים הצללה, אלמנטי ישיבה ועוד
- חיבורים אל פארק הטבע ואל תוואי הנחלים והואדיות
- פיתוח השטח יכלול תצפיות נוף, תצפיות אל בעלי החיים ואל הצומח העונתי הייחודי

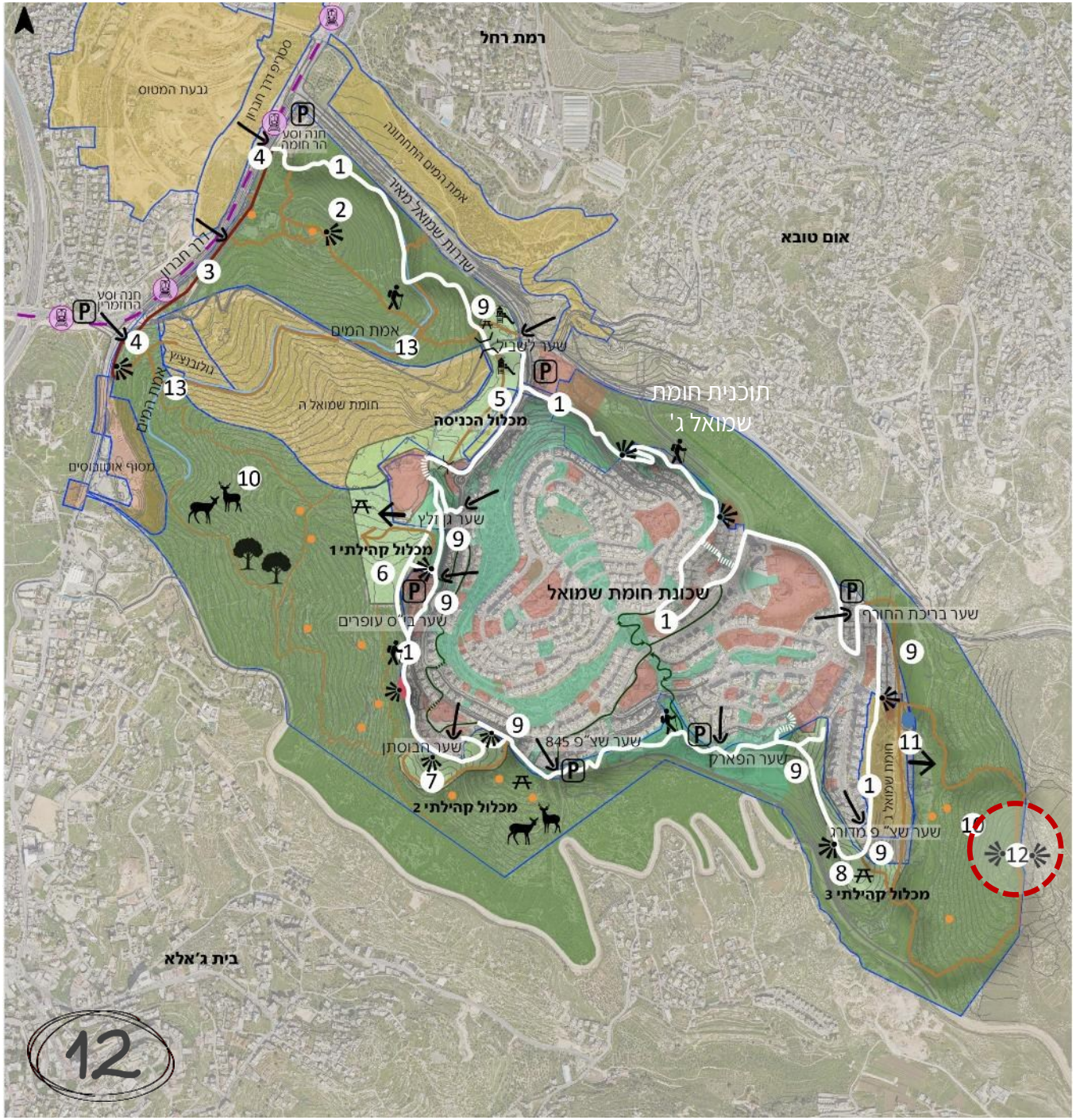

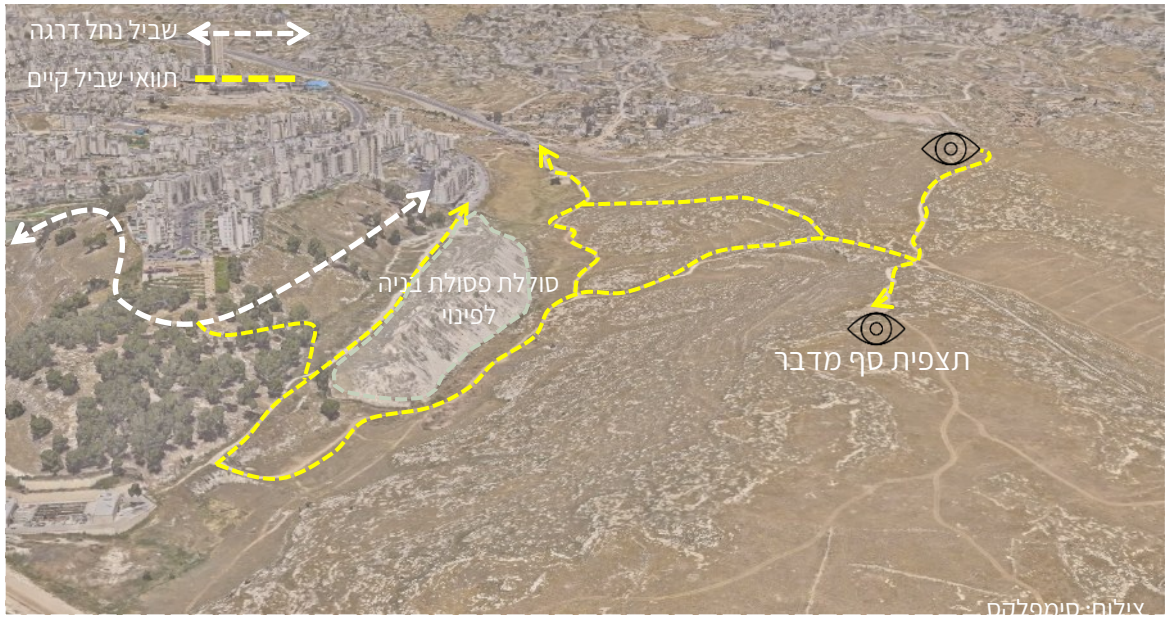

פארק נחל דרגה

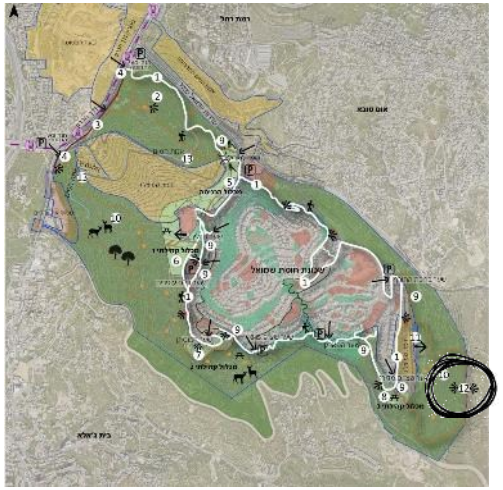

מצב קיים

מצב מוצע . שבילי טיול ורכיבת אופניים, תצפיות נוף

הדמיה: מילר בלום

12 **תצפית סף מדבר**

פארק נחל דרגה

13

טיילת אמת המים התחתונה

פארק נחל דרגה

13 טיילת אמת המים התחתונה **| עקרונות תכנון**

- התווית **שביל טיול לאורך ממצא ארכיאולוגי נדיר - אמת המים התחתונה -** בעל משמעות היסטורית חשובה, והמהווה חלק **מפארק הטבע ומורשת הטראסות** העתיקות.
- העבודה כוללת את **שיקום הנוף** בסמוך לשביל האמה - על מרכיביו, תוך הדגשת ייחודו ההיסטורי הקדום המשלב טראסות אבן עתיקות, מבני חקלאות, מטעי זיתים
- יצירת **חיבורים** אל תוואי שביל נחל דרגה, אל הפארק ואל הסביבה הטבעית והבנויה

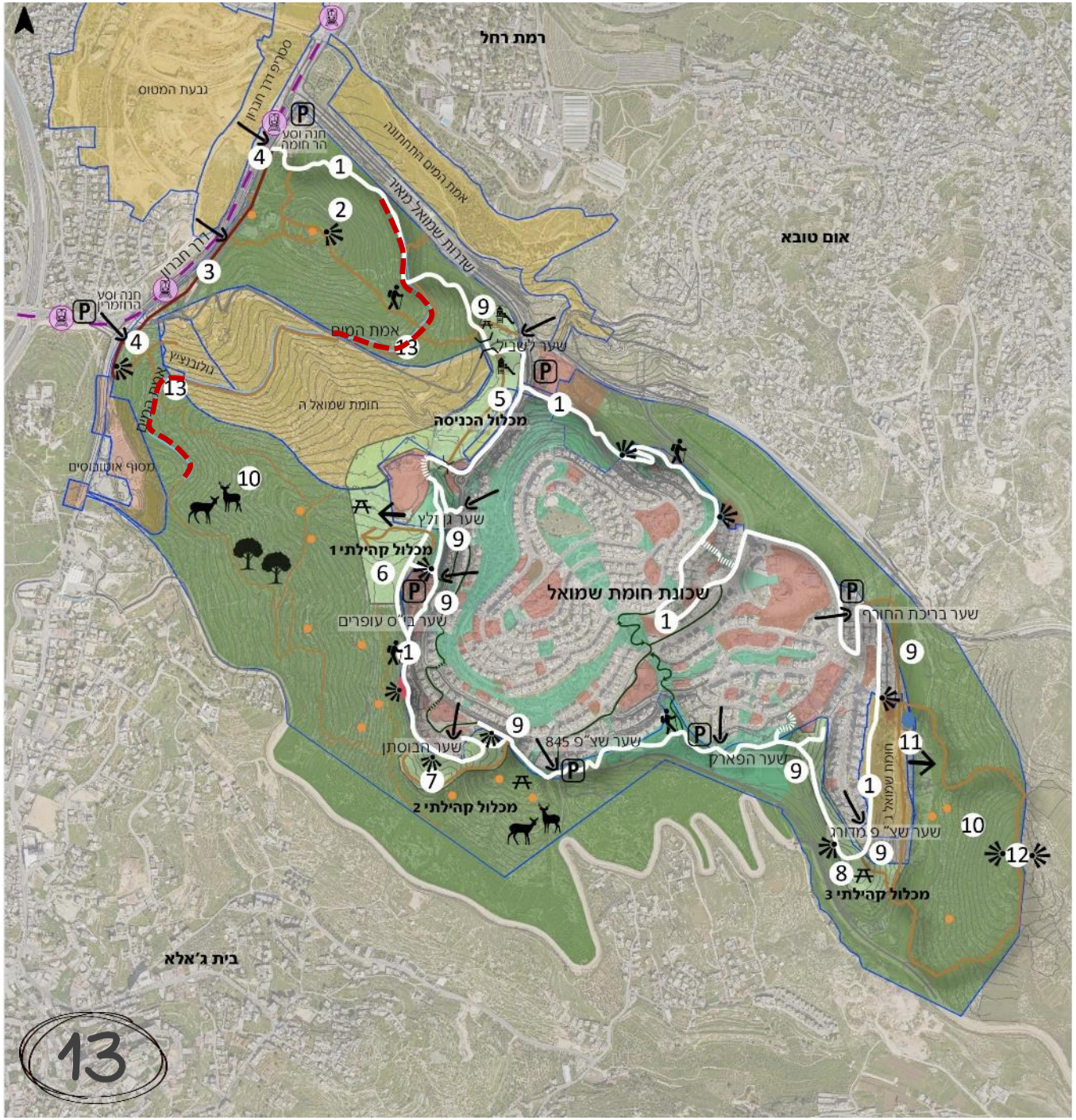

פארק נחל דרגה

מצב קיים

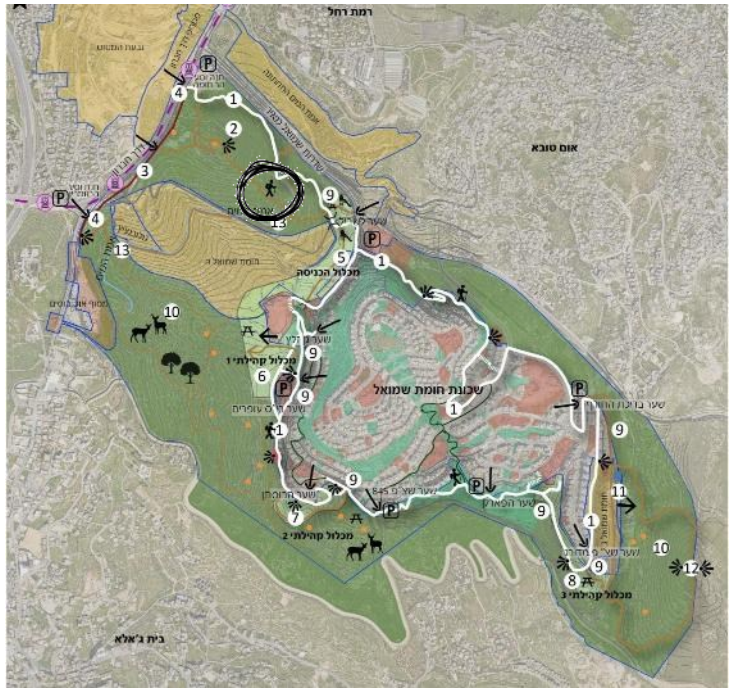

מצב מוצע . שביל מוסדר מלווה אמה, הצללה ושילוט

13 **טיילת אמת המים התחתונה**

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | **סוגיות להמשך**

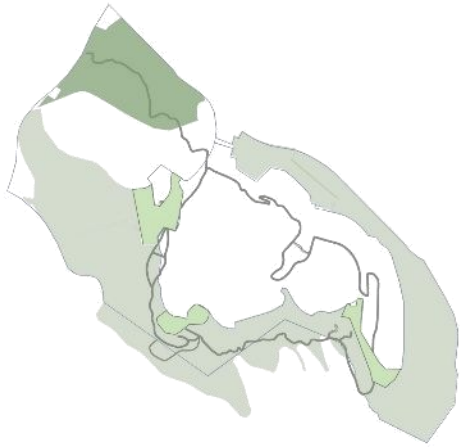

פארק נחל דרגה

פארק נחל דרגה | סלי פרויקטים | **סיכום וסוגיות להמשך**

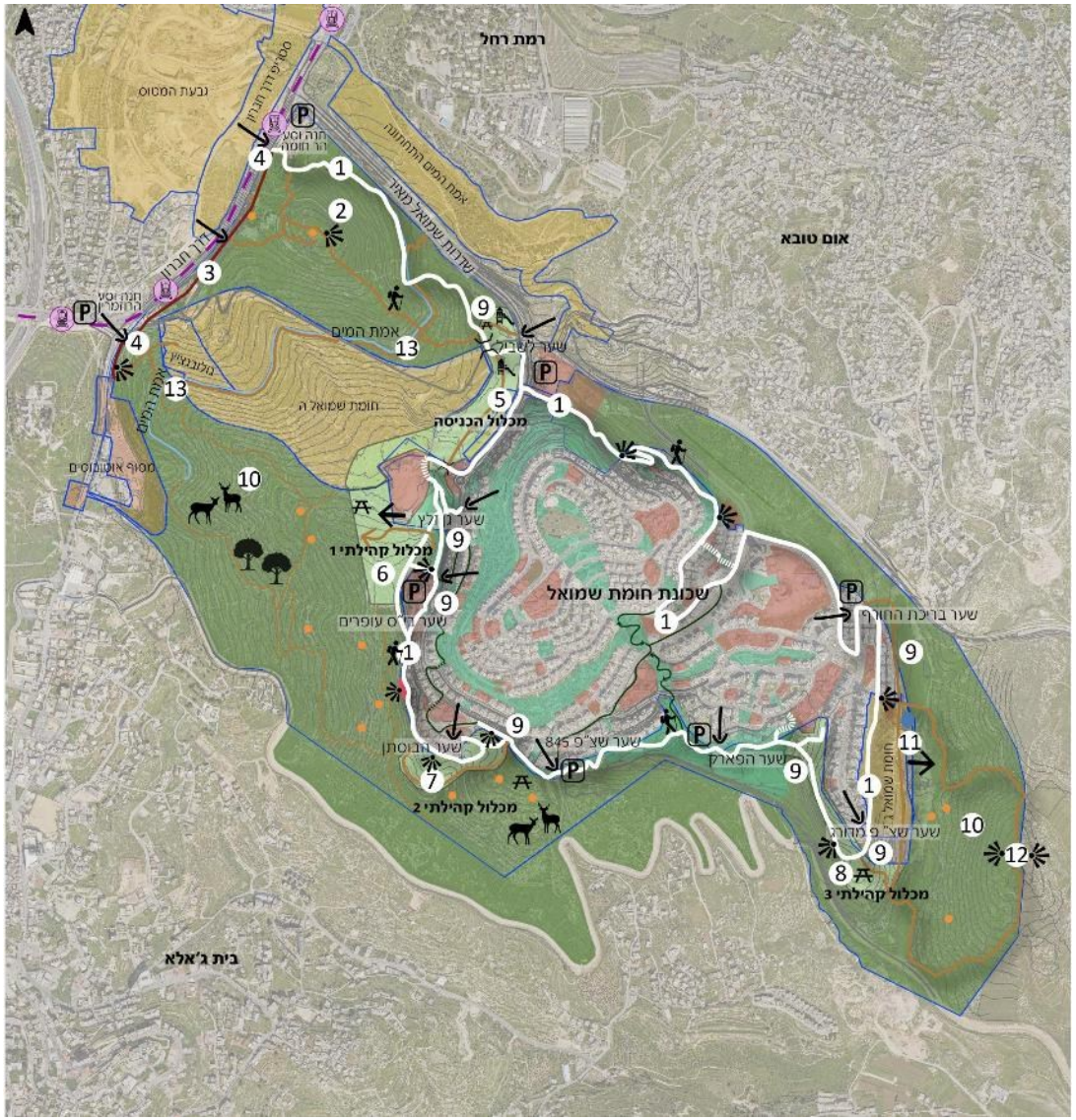

מס' פרויקט	שם הפרויקט/משימה	שלביות	חסמים והמלצות
1	**שביל נחל דרגה**	**א**	**בתכנון מוקדם.** תיאומים מול הכנסיה. פיתוח ע"פ צו גינון?
2	**גבעת הארבעה** : הסדרת כניסת קהל בגבעת ומורדות הארבעה, מצפור נופי, נקודות עניין (פריחה, היסטוריה, ארכיאולוגיה וכו')	**ב**	תיאומים מול הכנסיה. פיתוח ע"פ צו גינון?
3	**טיילת נוף "נחל דרגה"** על דרך חברון במקביל לציר הרק"ל	**ב**	בחינת חיבורים מתחנות רק"ל, חציות וקישוריות
4	חיבור חוץ שכונתי - **חיבורים על דרך חברון**, צומת גילה והשכונות המערביות אל הפארק (באמצעות תחנות רק"ל ומבנה חנה וסע)	**ב**	בחינת חיבורים מתחנות רק"ל, חציות וקישוריות
5	**מכלול הכניסה לפארק**: פארק פנאי ונופש קולט קהל, בדרגות פיתוח שונות במורד גבעת הארבעה לכיוון הכניסה לשכונה, תשתית ירוקה למעבר בע"ח. המכלול יחבר את הקהילה אל הפארק.	**ב**	**מומלץ לתכנון מפורט וביצוע** נדרשת הסדרה סטטוטורית של המעבר האקולוגי אל מול תוכניות בניה עתידיות ורשבסקי ומשהב"ש ה'. נדרשת תב"ע נקודתית לתכנון מינימלי של מבנה קיוסק/שירותים. נדרשת החלטה באשר לערימות פסולת הבניה.
6	**מכלול קהילתי 1**: הגן הקהילתי	**ב**	**מומלץ לתכנון מפורט וביצוע**
7	**מכלול קהילתי 2**: מרכז תנועות הנוער וגן הבוסתן	**ב**	**מומלץ לתכנון מפורט וביצוע**
8	**מכלול קהילתי 3:** חורשת אחר הצהריים	**ב**	**מומלץ לתכנון מפורט וביצוע** בכפוף לתיאום ממשק עם חומת שמואל ג'
9	שכונת חומת שמואל - **מבואות, שערים וכניסות**. חיבורים וקישוריות השכונות לשביל ולפארק	**ב**	**מומלץ לתכנון מפורט וביצוע**
10	**פארק הטבע נחל דרגה**: מכלול נוף תרבות, טראסות עתיקות, זיתים וארכיאולוגיה	**ג**	אין מידע לגבי בעלויות במרבית מהשטח. נדרשת החלטה באשר לשיקום השטח. הקמת מנהלת לפארק ועבודה מול רשות העתיקות.
11	**בריכת החורף** וטיפול בואדיות ובנחלים	**ג**	אין מידע לגבי בעלויות בשטח. נדרשת החלטה באשר לערימות פסולת הבניה.
12	**תצפית סף מדבר** ושבילי מיטיבי לכת	**ג**	אין מידע לגבי בעלויות בשטח. נדרשת החלטה באשר לערימות פסולת הבניה.
13	פיתוח נופי של **טיילת אמת המים התחתונה**	**ג**	תיאומים מול רמ"י ורשות העתיקות, חציית כבישים

פארק נחל דרגה | סיכום | **מבטים נבחרים**

קיים

מוצע

קיים

מוצע

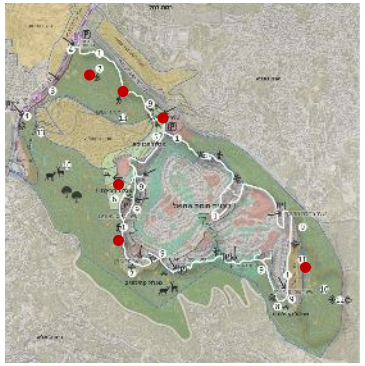

תודה.

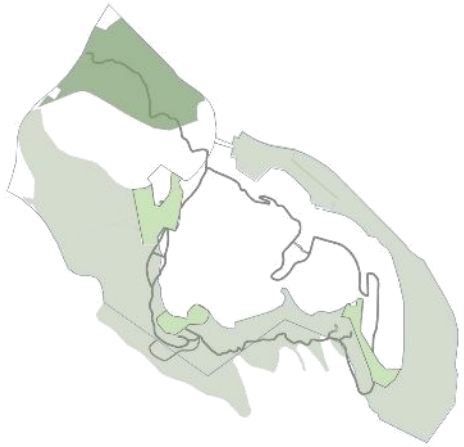

פארק נחל דרגה